

MØTEPROTOKOLL

Fra møte:	3/23 Klagenemnda for sentral godkjenning av foretak for ansvarsrett
Dato/tid:	12.09.2023 kl. 09.00 – 12.00
Sted:	Teams
Deltakere:	Per Christian Nordal, Tor-Christian Møglebust, Olav Haugerud, Endre Straume Mårstig, Hege Espe, Kathrine Julin Pettersen og Cecilie Thorbjørnsen Fra DiBK: Arnfinn Brenna Martinsen og Marita Solli (observatør)
Sekretariatet:	Silje Skogstad Nørstebøen
Møteleder:	Per Christian Nordal
Referent:	Silje Skogstad Nørstebøen
Referat også til:	Klagenemndas medlemmer og varamedlemmer Kommunal- og distriktsdepartementet

---

Sak 18/23   Protokoll fra klagenemndas møte 25.05.2023.

Protokollen ble godkjent uten merknader.

Sak 19/23   Klage på vedtak om avslag på søknad om sentral godkjenning fra I. SEMULIS BYGG & HÅNDVERK (klagesaksnr. 2023/874).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om sentral godkjenning for følgende godkjenningsområde:

- Utførelse av tømmerarbeid og montering av trekonstruksjoner i tiltaksklasse 1
-

I klage innsendt 02.05.2023 ble vedtak av 19.04.2023 påklaget av foretaket. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 21.03.2023 søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 19.04.2023 avslo direktoratet søknaden. Følgende godkjenningsområde ble ikke innvilget:

- Utførelse av tømmerarbeid og montering av trekonstruksjoner i tiltaksklasse 1

Avslaget ble begrunnet med at det ikke var dokumentert tilstrekkelig relevant utdanning, jf. byggesaksforskriften (SAK10) § 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledning. Foretaket hadde dermed ikke dokumentert at det hadde kvalifikasjoner som var tilpasset godkjenningsområdet det var søkt om, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd.

Generelle opplysninger om foretaket

I. Semulis Bygg & Håndverk har ikke hatt sentral godkjenning tidligere.

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret ingen inntektsmottakere og ligger i Gjøvik kommune i Innlandet. Ivo Semulis er daglig leder. Han har dokumentert utdanning fra Latvia retning «buvgaldnieks» yrkeskode 7124 02 fra 1995, oversatt til «kvalifikasjon som tømmer-snekker». Det er også dokumentert utdanning tilsvarende bachelorgrad fra 2004. I klagesaksomgangen er det også vedlagt ytterligere dokumentasjon på utenlandsk utdanning uten oversettelse.

Foretaket har sin virksomhet innen installasjon av trekonstruksjoner for bygninger, utvendig og innvendig dekor, installasjon av takkonstruksjoner og belegg, renovering, ombygging og restaurering av gamle bygninger, produksjon av hagemøbler, reparasjon og restaurering av møbler og trapper, produksjon og montering av tømmerhus samt treskjæringer og treskulpturer. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 43.320 Snekkerarbeid.

Saksgang

21.03.2023 Søknad

19.04.2023 Vedtak om sentral godkjenning (Avslag)

02.05.2023 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

03.05.2023 Brev til foretaket med forespørsel om ytterligere dokumentasjon

03.05.2023 Mottatt tilleggsinformasjon

04.05.2023 Mottatt tilleggsinformasjon

20.06.2023 Brev til foretaket med forespørsel om ytterligere dokumentasjon

Foretakets anførsler

Foretaket skriver i klagen at yrkesskoden 7124 er «Namdari un galdnieki» og at dette oversatt til norsk er «tømrer og snekker», og anfører at det ikke er snakk om utdanning som møbelsnekker. Foretaket har også vist til en lenke til en latvisk nettside. Videre skriver foretaket at Semulis sitt yrke «Buvgaldnieks» oversatt til norsk er bygningsnekker. I klagesaksomgangen har foretaket som nevnt også dokumentert utdanning tilsvarende bachelorgrad fra 2004, samt lagt ved ytterligere dokumentasjon på utenlandsk utdanning, men uten oversettelse.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførelse av tømrerarbeid og montering av trekonstruksjoner i tiltaksklasse 1.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket i søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset det omsøkte godkjenningsområdet. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Utførelse av tømrerarbeid og montering av trekonstruksjoner i tiltaksklasse 1

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig utførende i tiltaksklasse 1 er fag-/svennebrev eller tilsvarende, med tilhørende to års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil for eksempel være fag-/svennebrev i tømrerfaget. Bachelorgrad innen bygg vil også kunne være relevant for området.

Utdanning og praksis fra annen EØS-stat skal aksepteres på lik linje med norsk, jf. SAK10 § 11-5 andre ledd. Søknaden og vedleggene skal være på norsk, dansk eller svensk, eller vedlagt en faglig korrekt oversettelse til ett av disse språkene, jf. SAK10 § 13-2 tredje ledd. For søknad om sentral godkjenning må det dokumenteres at den formelle utdanningen og praksisen er relevant i forhold til det godkjenningsområdet det søkes sentral godkjenning for.

Foretaket har dokumentert et originalt vitnemål «Diploms» for Semulis. Det fremgår av oversettelsen at diplomet er utstedt til Semulis på bakgrunn av fullført treårig yrkesfagskurs. Denne utdanningen sidestilles med norsk fag-/svennebrev, som oppfyller kravet til nødvendig utdanningsnivå for det påklagde godkjenningsområdet. Spørsmålet blir derfor om utdanningen er relevant for utførelse av tømrerarbeid og montering av trekonstruksjoner.

Ved vurderingen av om utdanningen anses som relevant vil fagretning og fagkombinasjon være sentralt, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning. Et avgjørende moment vil være om utdanningens innhold og fagretning gjenspeiler det påklagde godkjenningssområdet innhold og arbeidsoppgaver.

Fagområdet omfatter utførelse av tømrerarbeid og montering av trekonstruksjoner. Oppgaver som inngår i godkjenningssområdet utførelse av tømrerarbeid og montering av trekonstruksjoner kan være utførelse av yttervegger, etasjeskiller, innvendige vegger og takkonstruksjoner, luft- og fuktetting og varme-, lyd og kondensisolering, jf. SAK10 § 13-5 tredje ledd bokstav g med tilhørende veiledning. Eksempler på utførelse av tømrerarbeid i tiltaksklasse 1 kan være oppføring eller vesentlig endring av:

- enebolig, to- til firemannsbolig, rekkehus, kjedehus og terrassehus til og med tre etasjer
- små barnehager og arbeidsbygg til og med to etasjer
- landsbruksbygninger og lagerbygg til og med 2000 m² BRA
- supplerende tømrerarbeid som for eksempel montering av ikke bærende vegger i store bygg.

For at en utdanning skal kunne anses relevant for dette godkjenningssområdet er det avgjørende at utdanningen innehar opplæring i relevante fag knyttet til konstruksjonslære, bygging av nye utvendige og innvendige konstruksjoner av tre og stål, bygging av komplette vegg- og takkonstruksjoner, samt montering av elementer og moduler. Det er sentralt at utdanningen inneholder en tilstrekkelig mengde byggetekniske fag og at den gir et bredt nok grunnlag med tanke på konstruksjonsforståelse.

Yrkeskvalifikasjonen i innsendt diplom, «buvgaldnieks», er oversatt til «tømrer-snekker». Direktoratet har sammenlignet innsendt dokumentasjon med tidligere vurderinger av tilsvarende utdanning med yrkeskode 7124 02, der direktoratet har funnet at utdanningen er rettet mot snekkerfaget og ikke tømrerfaget. Utdanning innen snekkerfaget er rettet mot bygging av inventar i hus, som innebærer blant annet produksjon av møbler, trapper, innredninger og andre trevarer. Direktoratet kan ikke se at utdanning innen snekkerfaget gir tilstrekkelig kunnskap innen konstruksjonslære og oppbygning av byggverk til at den kan anses som tilstrekkelig relevant for det påklagde godkjenningssområdet.

Etter direktoratets vurdering anses derfor ikke utdanningen i snekkerfaget tilstrekkelig relevant for godkjenningssområdet utførelse av tømrerarbeid og montering av trekonstruksjoner.

I klagesaksomgangen har foretaket lagt ved ytterligere dokumentasjon på utdanning, blant annet dokumenter med overskrift «Atestats» og «Gada un eksamenu atzmiju izraksts». Det er også vedlagt dokumentasjon på en bachelorgrad, men det er ikke vedlagt fagplan eller tilsvarende dokumentasjon for denne bachelorgraden. Ut ifra denne dokumentasjonen er

det ikke mulig for direktoratet å ta en nærmere vurdering av om kravet til relevant utdanning er oppfylt. Direktoratet ba derfor i brev datert 03.05.2023 og 20.06.2023 om mer informasjon om dokumentert utdanning, blant annet i form av en faglig korrekt oversettelse av innsendt dokumentasjon til norsk, dansk eller svensk, samt fagplan for den dokumenterte bachelorgraden med tilhørende oversettelse.

Foretaket besvarte brevet som ble sendt 03.05.2023, men har ikke vedlagt ytterligere dokumentasjon som gjør det mulig for direktoratet å foreta en nærmere vurdering av dokumentert utdanning. Direktoratet har ikke mottatt svar på henvendelsen som ble sendt 20.06.2023. Når det gjelder nettsiden foretaket har vist til i klagesaksomgangen er det heller ikke mulig for direktoratet å ta stilling til eventuell informasjon som fremgår der, da det ikke er vedlagt oversettelse.

Utdanningskravet er ikke oppfylt.

Direktoratet ønsker å bemerke at foretaket kan ta kontakt med Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) for nærmere vurdering av utenlandsk utdanning. HK-dir vurderer og godkjenner både utenlandsk fag- og yrkesopplæring, fagskoleutdanning og høyere utdanning.

Krav til praksis

Det er krav om at dere skal ha faglig ledelse med både relevant utdanning på rett nivå og relevant praksis over tid. De ordinære kravene til utdanning og praksis åpner ikke for å la praksis kompensere for manglende utdanning eller motsatt. Kravene fremgår av SAK10 §§ 11-1 andre ledd, 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledning.

Som følge av at kravet til utdanning ikke er oppfylt, er det ikke nødvendig å gå detaljert igjennom referanseprosjektene for å kunne avgjøre klagen. Direktoratet bemerker kort at foretaket har vist til referanseprosjekter som omhandler arbeider som omfattes av det påklagede godkjenningsområdet. Når det gjelder relevansvurderingen av praksis, beror denne på at praksis skal bygge på utdanningen som kreves – både utdanningsnivå og utdanningsretning, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning. Ettersom det ikke er dokumentert tilstrekkelig relevant utdanning, vil heller ikke tilhørende praksis anses relevant i dette tilfellet. Praksis kan som nevnt ikke veie opp for manglende relevant utdanning.

Konklusjon

På bakgrunn av det ovenfor nevnte finner direktoratet at I. Semulis Bygg & Håndverk verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførelse av tømrerarbeid og montering av trekonstruksjoner i tiltaksklasse 1.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet gjør for øvrig oppmerksom på at foretaket igjen kan søke om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at vilkårene i kapittel 11, og øvrige vilkår etter forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for det påklagede godkjenningsområdet.»

Sak 20/23 Klage på vedtak om avslag på søknad om endring av sentral godkjenning fra INGENIØRKONTORET INGENIA AS (klagesaksnr. 2023/917).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om endring av sentral godkjenning for følgende godkjenningsområde:

- Prosjektering av bygningsfysikk i tiltaksklasse 3

I brev datert 04.05.2023 ble vedtak av 13.04.2023 påklaget av foretaket ved Johan Halldin. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 13.03.2023 søknad om endring av sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 13.04.2023 avsto direktoratet søknaden. Følgende godkjenningsområde ble ikke innvilget:

- Prosjektering av bygningsfysikk i tiltaksklasse 3

Avslaget ble begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert tilstrekkelig relevant utdanning, jf. byggesaksforskriften (SAK10) §§ 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledning. Foretaket hadde dermed ikke dokumentert at det hadde kvalifikasjoner som var tilpasset

godkjenningsområdet det var søkt, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd. Direktoratet fant heller ikke grunnlag for å innvilge godkjenningsområdet i en lavere tiltaksklasse.

Generelle opplysninger om foretaket

Ingeniørkontoret Ingenia AS fikk sentral godkjenning første gang 26.11.1998. I perioden 02.11.2015 – 02.11.2018 og 08.01.2019 – 23.11.2021 hadde foretaket sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Ansvarlig søker i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av bygningsfysikk i tiltaksklasse 3
- Prosjektering av sanitær-, varme- og slukkeinstallasjoner i tiltaksklasse 3
- Prosjektering av ventilasjon- og klimaventilasjoner i tiltaksklasse 3
- Prosjektering av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 3

Foretaket har per i dag sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Ansvarlig søker i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av brannkonsept i tiltaksklasse 3
- Prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 3
- Prosjektering av varme- og kuldeinstallasjoner i tiltaksklasse 3
- Prosjektering av slukkeinstallasjoner i tiltaksklasse 3
- Prosjektering av ventilasjon- og klimainstallasjoner i tiltaksklasse 3
- Prosjektering av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 3
- Prosjektering av fjernvarmeanlegg i tiltaksklasse 3
- Uavhengig kontroll av brannsikkerhet i tiltaksklasse 3

Godkjenningen er gyldig til 24.11.2024. I forrige søknad om fornyelse av sentral godkjenning søkte foretaket også om sentral godkjenning for godkjenningsområdet prosjektering av bygningsfysikk i tiltaksklasse 3, men fikk avslag på dette området i vedtak av 24.11.2021. Begrunnelsen var at det ikke var dokumentert tilstrekkelig relevant utdanning. Foretaket påklagde vedtaket. Direktoratet fant ikke grunnlag for å ta klagen til følge for det påklagde godkjenningsområdet og saken ble oversendt klagenemnda for sentral godkjenning for endelig behandling. Avslaget ble videre stadfestet av klagenemnda i møte av 11.02.2022.

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret 39 inntektsmottakere og ligger i Oslo. Per Asp er daglig leder. I tidligere søknader er det dokumentert at han har ingeniørutdanning innen maskin/VVS fra 1980. Fagansvarlig for bygningsfysikk i foretaket er oppgitt å være Ørjan Antonsen. For Antonsen er det dokumentert mastergrad i teknologi, studieprogram energi og miljø, studieretning varme- og energiprosesser. Utdanningen ble fullført og bestått 10.06.2013.

Foretaket driver konsulentvirksomhet og annet som står i forbindelse med dette. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 71.129 Annen teknisk konsulentvirksomhet.

Saksgang

13.03.2023 Søknad

13.04.2023 Vedtak om sentral godkjenning (Avslag)

04.05.2023 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

Foretakets anførsler

Foretaket anfører i klagen at direktoratets begrunnelse for avslag er ugyldig da begrunnelsen henviser til noe som ikke står i SAK10 ifølge foretaket. Foretaket viser i denne sammenheng til SAK10 § 13-5 andre ledd bokstav g med tilhørende veiledning der det fremgår at prosjektering av bygningsfysikk omfatter «verifikasjon av ytelser og tekniske løsninger for følgende fagområder i henhold til byggteknisk forskrift: energi, strålingsmiljø, lyd og fukt.» Foretaket hevder videre at SAK10 ikke stiller krav til utarbeidelse av helhetlige bygningsfysiske strategier utover helhetlig prosjektering av energieffektivitet. Videre anfører foretaket at SAK10 heller ikke stiller krav til tilstrekkelig faglig bredde og dybde innenfor byggfagene for prosjektering av bygningsfysikk. Foretaket mener at de har oppfylt kravet til relevant utdanning ved å dokumentere fag med relevans knyttet opp mot hele godkjenningens faglige innhold, utenom fagområdet lyd.

Foretaket skriver videre at de mener direktoratet gjør feil i å vurdere at mastergraden innen energi og miljø ikke er tilstrekkelig relevant for godkjenningens område. Ifølge foretaket inneholder mastergraden fag som gir selve fundamentet til å forstå hvordan de ulike fysiske faktorene, som varme, fuktighet, luftstrømmer og solstråling påvirker bygningers funksjon og ytelse. Videre anfører foretaket at utdanningen gir dybdekompetanse i varmeledning, varmestråling, vandampdiffusjon, kapillær fukttransport, varme-/fuktoverføring ved lufttransport, klimatiske luftegenskaper inne og ute, gassdynamikk og varme-/energibalanse. Foretaket mener denne kunnskapen kan anvendes til verifikasjon av bygningsfysiske ytelser for alle mulige konstruksjoner og problemstillinger innen husbyggingsteknikk. Det anføres også i klagen at utdanningen gir inngående kunnskap om tekniske anlegg i bygg, og at dette til sammen gir en helhetlig, tverrfaglig forståelse rundt fuktsikring, energiytelse og hvordan bygningskonstruksjoner og tekniske installasjoner kan fungere godt sammen.

Foretaket viser også til at bygningsfysikk er et bredt godkjenningens område der enhver utdanning vil ha mangler. De mener likevel at den dokumenterte utdanningen gir større dybdekunnskap innen transportprosesser for luft, varme og fukt sammenlignet med bygg og arkitektur. Foretaket stiller seg derfor uforstående til at direktoratet ikke ser ut til å anerkjenne og vektlegge denne dybdekunnskapen. Foretaket påpeker også at direktoratet ikke oppgir eksempler på fagkombinasjoner innenfor bygg og arkitektur som direktoratet mener er tilfredsstillende. Det er ikke tydelig for foretaket hvordan direktoratet tolker regelverket vedrørende hva prosjektering av bygningsfysikk innebærer, og hvilke fagkunnskaper direktoratet mener faglig leder må besitte for å utøve godkjenningens område på en god måte.

Avslutningsvis så skriver foretaket at de mener deres søknad oppfyller alle kvalifikasjonskravene i SAK10 for godkjenningsområdet prosjektering av bygningsfysikk i tiltaksklasse 3. De viser også til vedlegg som er innsendt både i søknads- og klagesaksomgagen ved navn «Vedlegg til dokumentasjon av utdanning», der de igjen viser til argumentasjon for hvorfor de mener den dokumenterte utdanningen er relevant for området.

Det henvises for øvrig til klagen og tilhørende vedlegg.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdet prosjektering av bygningsfysikk i tiltaksklasse 3.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket i søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset det omsøkte godkjenningsområdet. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Prosjektering av bygningsfysikk i tiltaksklasse 3

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig prosjekterende i tiltaksklasse 3 er mastergrad eller tilsvarende, med tilhørende åtte års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil for eksempel være mastergrad i bygg.

Foretaket har som nevnt vist til at fagansvarlig for bygningsfysikk i foretaket er Ørjan Antonsen. For Antonsen er det dokumentert mastergrad i teknologi, studieprogram energi og miljø, studieretning varme- og energiprosesser, fullført i 2013.

Mastergrad oppfyller følgelig kravet til utdanningsnivå for det påklagde godkjenningsområdet, jf. SAK10 § 11-3. I tillegg til å være på nødvendig nivå, må utdanningen også være tilstrekkelig relevant for godkjenningsområdet det søkes om. Spørsmålet blir derfor om mastergrad i teknologi, studieprogram energi og miljø, studieretning varme- og energiprosesser er tilstrekkelig relevant for prosjektering av bygningsfysikk.

Ved vurderingen av om utdanningen anses som relevant vil fagretning og fagkombinasjon være sentralt, jf. SAK10 § 11-3 og tilhørende veiledning. Et avgjørende moment vil være om utdanningens innhold og fagretning gjenspeiler det påklagede godkjenningsområdets innhold og arbeidsoppgaver.

Som foretaket viser til i klagen omfatter prosjektering av bygningsfysikk verifikasjon av ytelser og tekniske løsninger for følgende fagområder i henhold til byggt teknisk forskrift:

energi, strålingsmiljø, lyd og fukt, jf. SAK10 § 13-5 andre ledd bokstav g med tilhørende veiledning. Godkjenningssområdet i tiltaksklasse 3 omfatter prosjektering av bygningsfysikk i nybygg eller ved vesentlig endring av eksisterende bygninger, og prosjektering av bygninger med flere enn 5 etasjer, samt kompliserte bygninger med flere soner (flerfunksjonsbygninger eller bygninger med ulike tekniske installasjonssystemer, soltilskudd og internvarmetilskudd).

Eksempler på tiltak i tiltaksklasse 3 er blant annet:

- store kontor- og skolebygg,
- store forsamlingslokaler og flerfunksjonelle bygg,
- store sportshaller og kjøpesentra,
- store industribygg med stor persontrafikk,
- store sykehus, overnattingsbygg og svømmehaller.

Fagområdet bygningsfysikk har fokus på bygningers klimaskjerm og klimaskillende konstruksjoner med hensyn til fuktsikkerhet, tetthet og varmetap. Bygningsfysiker definerer prosjektets overordnede prinsipper med hensyn til bygningsfysiske forhold (bygningfysisk strategi/bygningsfysiske premisser og løsninger som et detaljprosjekt kan bygge videre på, samt avklare forhold knyttet mot definerte grensesnitt som ivaretas av arkitekt (ARK), rådgivende ingeniør bygg (RIB), rådgivende ingeniør varme-, ventilasjons- og sanitærteknikk (RIV) og rådgivende ingeniør elektronikk (RIE).

RIV har sin spisskompetanse i de tekniske installasjonene som legges inn i energiberegningen. Luftmengder, varmegjenvinning, oppvarmingssystem, oppvarmingskilder, romkjøling, ventilasjonskjøling og effekter etc. er normalt data som man får oppgitt fra RIV.

Foretaket anfører i klagen at utdanningen til Antonsen er relevant for det påklagde godkjenningssområdet og viser blant annet til fagene varme- og massetransport, energi og miljø, energisystemer, termodynamikk 1 og 2, strømningslære og fluidmekanikk.

Utdanningen til Antonsen har hovedfokus innen VVS-områdene, som retter seg mot maskinteknikk og/eller innemiljø, energiøkonomisering, ventilasjons-, oppvarmings-, kulde- og sanitærteknikk. Til forskjell fra dette retter eksempelvis byggingeniørutdanningen seg mot byggeprosessen, fra utredning, planlegging, prosjektering til gjennomføring av byggeprosjekter. Byggingeniørutdanningen har inngående kunnskaper om konstruksjoner og materialer som tre, stål og betong samt tekniske løsninger med tanke på gjennomføring av byggeprosjektene, helse, miljø og sikkerhet.

Når det gjelder den dokumenterte utdanningen til Antonsen finner direktoratet at utdanningen med fagene foretaket har henvist til har relevante elementer for godkjenningssområdet, men utover dette kan ikke direktoratet se at utdanningen innehar en tilstrekkelig faglig bredde og dybde innenfor byggfagene til at den kan anses tilstrekkelig

relevant for det påklagde godkjenningsområdet. Det vises i den sammenheng til hva godkjenningsområdet omfatter; prosjektering av bygningsfysikk, herunder verifikasjon av ytelser og tekniske løsninger for følgende fagområder i henhold til byggt teknisk forskrift: energi, strålingsmiljø, lyd og fukt, i nybygg eller ved vesentlig endring av eksisterende bygninger. Det er derfor avgjørende for at en utdanning skal anses relevant for området at den gir tilstrekkelig byggt teknisk kompetanse.

Direktoratet vil også kort bemerke at der prosjekterende for bygningsfysikk er hovedansvarlig, skal andre fag bistå og detaljprosjektører i tilstrekkelig grad innenfor sitt delansvarsområde.

Utdanningen vurderes på bakgrunn av det ovennevnte som ikke tilstrekkelig relevant og dekkende for det påklagde godkjenningsområdet. Direktoratet bemerker at tilsvarende relevansvurdering av utdanningen til Antonsen ble stadfestet av Klagenemnda for sentral godkjenning, ref. nemndas saksnummer 7/22. Lignende relevansvurdering av utdanning innen maskin/VVS er også stadfestet av klagenemnda flere ganger, jf. blant annet nemndas saksnummer 53/20 og 68/21.

Utdanningskravet er dermed ikke oppfylt.

Foretaket har i vedlegget som er vedlagt klagesaken vist til at det ikke er noen godkjenningsområder innen sentral godkjenning som er forbeholdt én bestemt utdanning, og viser i denne sammenhengen til veiledningen til SAK10 § 11-3. Til dette bemerkes det at direktoratet må forholde seg til de forskriftsfestede kravene til utdanning i SAK10 §§ 11-2 og 11-3, og at foretaket ved søknad om sentral godkjenning må dokumentere at dets faglige ledelse oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset omsøkte godkjenningsområder. I dette ligger at utdanningen må være relevant for omsøkte godkjenningsområder, i tillegg til at den oppfyller kravet til nødvendig utdanningsnivå etter inndelingen i tiltaksklasser og funksjoner i henhold til tabellen i SAK10 § 11-3.

Relevansvurdering av utdanning er gjenstand for en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle ut ifra retning og fagsammensetning på utdanningen. Formuleringen som foretaket viser til understreker nettopp dette.

Krav til praksis

Det er krav om at dere skal ha faglig ledelse med både relevant utdanning på rett nivå og relevant praksis over tid. De ordinære kravene til utdanning og praksis åpner ikke for å la praksis kompensere for manglende utdanning eller motsatt. Kravene fremgår av SAK10 §§ 11-1 andre ledd, 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledning.

Som følge av at kravet til utdanning ikke er oppfylt, er det ikke nødvendig å gå detaljert igjennom referanseprosjektene for å kunne avgjøre klagen. Direktoratet bemerker kort at foretaket har vist til referanseprosjekter som omhandler arbeider som omfattes av det påklagede godkjenningsområdet. Når det gjelder relevansvurderingen av praksis, beror

denne på at praksis skal bygge på utdanningen som kreves – både utdanningsnivå og utdanningsretning, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning. Ettersom det ikke er dokumentert tilstrekkelig relevant utdanning, vil heller ikke tilhørende praksis anses relevant i dette tilfellet. Praksis kan som nevnt ikke veie opp for manglende relevant utdanning.

Konklusjon

På bakgrunn av det ovenfor nevnte finner direktoratet at Ingeniørkontoret Ingenia AS verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdet prosjektering av bygningsfysikk i tiltaksklasse 3.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet gjør for øvrig oppmerksom på at foretaket igjen kan søke om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at vilkårene i kapittel 11, og øvrige vilkår etter forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for det påklagede godkjenningsområdet.»

Sak 21/23 Klage på vedtak om avslag på søknad om sentral godkjenning fra OLAV AGER-WICK AS (klagesaksnr. 2023/1179).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om sentral godkjenning for følgende godkjenningsområde:

- Prosjektering av miljøsanering i tiltaksklasse 2

I klage innsendt 24.05.2023 ble vedtak av 16.05.2023 påklaget av foretaket. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 16.03.2023 søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 16.05.2023 avslo direktoratet delvis søknaden. Følgende godkjenningsområder ble innvilget:

- Ansvarlig søker i tiltaksklasse 1
- Utførelse av riving og miljøsanering i tiltaksklasse 1

Følgende godkjenningsområder ble ikke innvilget:

- Prosjektering av miljøsanering i tiltaksklasse 2
- Utførelse av riving og miljøsanering i tiltaksklasse 2

Avslaget for godkjenningsområdet prosjektering av miljøsanering i tiltaksklasse 2 ble begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert tilstrekkelig relevant utdanning på det nivået som kreves, jf. byggesaksforskriften (SAK10) §§ 11-2, 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledning. Foretaket hadde dermed ikke dokumentert at det hadde kvalifikasjoner som var tilpasset godkjenningsområdet det var søkt om i tiltaksklasse 2, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd.

Det ble også bemerket at foretaket tidligere hadde fått innvilget godkjenningsområdet i tiltaksklasse 1 i henhold til overgangbestemmelsen i SAK10 § 20-3, men at dette ikke ble videreført da foretakets søknad ikke var å regne som en fornyessøknad. Direktoratet fant dermed ikke grunnlag for å innvilge godkjenningsområdet i tiltaksklasse 1.

Generelle opplysninger om foretaket

Olav Ager-Wick AS fikk sentral godkjenning første gang 21.09.1999. I perioden 28.06.2016 – 28.06.2019 hadde foretaket sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Prosjektering av miljøsanering i tiltaksklasse 2
- Utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 2
- Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 2
- Utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 2
- Utførelse av riving og miljøsanering i tiltaksklasse 3

I perioden 08.08.2019 - 08.08.2022 hadde foretaket sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Ansvarlig søker i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av miljøsanering i tiltaksklasse 1
- Utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 2
- Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 2
- Utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 2
- Utførelse av riving og miljøsanering i tiltaksklasse 2

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret 24 inntektsmottakere og ligger i Arendal kommune i Agder. Einar Olav Ager-Wick er daglig leder. Han har yrkesbevis for masseforflytningsmaskiner fra 1983. Videre er det dokumentert at prosjektleder Iselin Ager-Wick har ingeniørgrad innen fornybar energi fra 2015, og at drifts-/byggeleder Kenneth Ager-Wick har fagbrev som motormann fra 1999. Det er også dokumentert et yrkesbevis for anleggsmaskinfører tilhørende Svein Madsen fra 1984. Det er også dokumentert flere kursbevis.

Foretaket har sin virksomhet innen transport, produksjon, handel og annen økonomisk virksomhet. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 43.120 Grunnarbeid.

Saksgang

16.03.2023 Søknad

19.04.2023 Foreløpig svarbrev

03.05.2023 Mottatt tilleggsinformasjon

16.05.2023 Vedtak om sentral godkjenning (Delvis avslag)

24.05.2023 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

Foretakets anførsler

Foretaket skriver at de klager på vedtaket om avslag på godkjenningsområdet prosjektering av miljøsanering i tiltaksklasse 2 og ber om at det omgjøres og at foretaket innvilges tiltaksklasse 1. Foretaket anfører at kompetansen og relevansen av utdanningen innen fornybar energi er tilstrekkelig til å få innvilget prosjektering av miljøsanering i tiltaksklasse 1. Videre skriver de at ingeniørutdanningen innen fornybar energi har mange felles fag med byggingeniørene, blant annet bygningfysikk og energiteknikk i boliger. På grunnlag av dette og flere års erfaring, samt utarbeidelse av miljøsaneringsrapporter de siste 10-15 årene klager foretaket på vedtaket.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdet prosjektering av miljøsanering, verken i tiltaksklasse 2 eller tiltaksklasse 1.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket i søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset det omsøkte godkjenningsområdet. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Foretaket skriver som nevnt at de klager på vedtaket om avslag på godkjenningsområdet prosjektering av miljøsanering i tiltaksklasse 2 og ber om at det omgjøres og at foretaket innvilges tiltaksklasse 1. Direktoratet vil i det følgende ta en vurdering av om kravene er oppfylt for begge tiltaksklassene.

Samlet vurdering av godkjenningsområdene prosjektering av miljøsanering i tiltaksklasse 2 og prosjektering av miljøsanering i tiltaksklasse 1

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig prosjekterende i tiltaksklasse 2 er høyere fagskolegrad eller tilsvarende med tilhørende ti års relevant praksis, eller bachelor/ingeniørgrad eller tilsvarende med tilhørende seks års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. For funksjonen ansvarlig prosjekterende i tiltaksklasse 1 er utdanningskravet mesterbrev eller tilsvarende, med tilhørende fire års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning.

Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil for eksempel være høyere fagskolegrad eller ingeniørgrad innen bygg eller anlegg. Mesterbrev i tømmerfaget vil også kunne være relevant for godkjenningsområdet i tiltaksklasse 1.

Foretaket har dokumentert at prosjektleder Iselin Ager-Wick har ingeniørgrad innen fornybar energi fra 2015. Ingeniørgrad oppfyller følgelig kravet til utdanningsnivå for det påklagede godkjenningsområdet både tiltaksklasse 1 og tiltaksklasse 2. I tillegg til å være på nødvendig nivå, må utdanningen også være tilstrekkelig relevant for godkjenningsområdet det søkes om. Spørsmålet blir derfor om ingeniørgraden innen fornybar energi er tilstrekkelig relevant for prosjektering av miljøsanering.

Ved vurderingen av om utdanningen anses som relevant vil fagretning og fagkombinasjon være sentralt, jf. SAK10 § 11-3 og tilhørende veiledning. Et avgjørende moment vil være om utdanningens innhold og fagretning gjenspeiler det påklagede godkjenningsområdets innhold og arbeidsoppgaver.

Fagområdet omfatter kartlegging av farlig avfall ved riving, rehabilitering eller vesentlig ombygging av eksisterende byggverk, og på basis av det utarbeide avfallsplan og miljøsaneringsbeskrivelse.

Tiltaksklassen for godkjenningsområdet vil være avhengig av vanskelighetsgraden av selve kartleggingen av farlig avfall og mengden av rivingsmaterialer byggetiltaket vil generere. Prosjektering av miljøsanering i tiltaksklasse 2 omfatter prosjektering/kartlegging av rivemasser i bygning med BRA større enn 400 m² og mindre enn 2 000 m² og anlegg eller konstruksjoner av tilsvarende størrelse. Tiltaksklasse 1 omfatter prosjektering/kartlegging av rivemasser i bygning med BRA større enn 100 m² og mindre enn 400 m², samt miljøsanering av anlegg eller konstruksjoner av tilsvarende størrelse.

For at en utdanning skal anses relevant for prosjektering av miljøsanering er det følgelig avgjørende at utdanningen innehar relevante fag for utforming og oppbygning av bygninger og anlegg, håndtering av materialer samt miljøsanering, kartlegging og håndtering av farlig avfall. Fag knyttet til bygningsteknikk og anleggsteknikk vil kunne være relevante.

Studie innen fornybar energi handler i hovedsak om produksjon og distribusjon av fornybar energi (hovedsaklig vind-, vann- og solenergi). Det fremgår av innsendt fagplan at utdanningen innehar opplæring i fag som *energilab og fornybar energi, elektroteknisk grunnlag, bioenergi og kjemisk energiteknikk, instrumentering, materialer og korrosjon, termodynamikk og varmesystemer, elektriske kretser, inneklimateknikk og strømningsprosesser, BIM og landmåling, samt bygningfysikk og energieffektive bygninger.*

Direktoratet finner at utdanningen gir god forståelse innen energiproduksjon og energibruk, og at utdanningen ivaretar grensesnitt til andre fagområder med opplæring i blant annet bygningfysikk og energieffektive bygninger. Til forskjell fra dette retter eksempelvis ingeniørutdanning i bygg eller anlegg seg mot byggeprosesser, innvendig og utvendig utforming av bygninger og anlegg, ombygging og vedlikehold av bygninger og anlegg, materiallære og materialbruk samt en rekke andre fag som gir en helhetlig kunnskap og forståelse for å ivareta ansvaret for fagområdet. Direktoratet kan imidlertid ikke se at den dokumenterte utdanningen i fornybar energi innehar en tilstrekkelig faglig bredde og dybde innen bygg- og/eller anleggsgfag med tanke på utforming og oppbygning av bygninger og anlegg samt håndtering av materialer, eller avfallshåndtering til at den kan anses som tilstrekkelig relevant for det påklagde godkjenningssområdet.

Kravet til utdanning, herunder relevant utdanning, er dermed ikke oppfylt, SAK10 §§ 11-2 og 11-3 med tilhørende veiledning.

Direktoratet bemerker kort at relevansvurderingen er knyttet til fagområdet, og vil derfor gjøres gjeldende uavhengig av tiltaksklasse. Da utdanningen er vurdert som ikke tilstrekkelig relevant for fagområdet prosjektering av miljøsanering, vil ikke utdanningen anses relevant for godkjenningssområdet verken i tiltaksklasse 2 eller tiltaksklasse 1.

Foretaket har som nevnt også dokumentert at daglig leder Einar Olav Ager-Wick har yrkesbevis for masseforflytningsmaskiner fra 1982. For Svein Madsen er det dokumentert yrkesbevis for anleggsmaskinførere fra 1984. Dette yrkesbeviset var forgjengeren til fagbrev, og direktoratet vurderer «at utdanningen svarer til utdanning på fag-/svennebrevnivå, og derfor ikke oppfyller kravet til nødvendig utdanningsnivå for godkjenningssområdet verken i tiltaksklasse 2 eller 1. Det er også dokumentert at drifts/byggeleder Kenneth Ager-Wick har fagbrev som motormann fra 1999. Heller ikke denne utdanningen oppfyller kravet til nødvendig utdanningsnivå for det påklagde godkjenningssområdet.

Foretaket har som nevnt også dokumentert en rekke sertifiseringer og kursbevis. Til dette vil direktoratet bemerke at byggesaksforskriften stiller krav om formell utdanning. Kompetanse i

form av kurs, sertifiseringer eller andre autorisasjoner i etterkant av utdanning kan derfor ikke veie opp for manglende formell, relevant utdanning. Dette er også stadfestet av Klagenemnda for sentral godkjenning flere ganger, ref. blant annet nemndas saksnummer 70/20, 50/21, 25/22 og 11/23.

Utdanningskravet er dermed ikke oppfylt.

Krav til praksis

Som følge av at kravet til utdanning ikke er oppfylt, er det ikke nødvendig å gå detaljert igjennom referanseprosjektene for å kunne avgjøre klagen. Direktoratet bemerker likevel kort at foretaket har vist til referanseprosjekter som omhandler arbeider som omfattes av det påklagede godkjenningsområdet i tiltaksklasse 2, men at det ikke er anledning til å la praksis veie opp for manglende relevant utdanning eller manglende utdanningsnivå, utover tilfeller som omfattes av overgangsbestemmelsen.

Når det gjelder relevansvurderingen av praksis, beror denne på at praksis skal bygge på utdanningen som kreves – både utdanningsnivå og utdanningsretning, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning. Ettersom praksisen det er vist til ikke bygger på relevant utdanning på tilstrekkelig nivå, vil heller ikke tilhørende praksis anses relevant i dette tilfellet.

Forholdet til tidligere godkjenning og overgangsbestemmelsen

Direktoratet har merket seg at foretaket har hatt godkjenning for disse godkjenningsområdene tidligere, både i tiltaksklasse 1 og i tiltaksklasse 2.

Sentral godkjenning fornyes dersom foretaket dokumenterer at det tilfredsstillende kravene som gjelder på fornyelsesstidspunktet. Ved gjennomgangen av søknaden blir det foretatt en vurdering, der det blir lagt vekt på tidligere mottatt dokumentasjon, jf. SAK10 § 13-4 tredje ledd. Det vises i den forbindelse til utdanningsvurderingen ovenfor.

Når det gjelder overgangsbestemmelsen innebærer den at foretaket som søker om fornyelse av sin sentrale godkjenning kan vurderes etter de mer lempelige kompetansekravene som gjaldt før 1. januar 2016, hvor langvarig og god praksis kunne kompensere for manglende utdanningsnivå, jf. SAK10 § 20-3. Bestemmelsen gjelder frem til 1.juli 2025 og ble innført for at foretakene skulle få tid til å oppgradere sin formalkompetanse og tilpasse seg regelverket.

For at overgangsbestemmelsen skal komme til anvendelse, må foretaket tidligere ha vært kompensert for manglende utdanningsnivå og det må søke om fornyelse av sin sentrale godkjenning. I begrepet fornyelse ligger det at den nye søknaden må være innsendt innen utløpet av forrige godkjenningsperiode. Det vil si at foretaket på søknadstidspunktet må ha en gyldig sentral godkjenning for de godkjenningsområdene og tiltaksklassene det søker fornyelse av. Oversittes denne fristen vil ikke søknaden være å regne som en fornyelse og søknaden vil bli vurdert opp mot kvalifikasjonskravene i SAK10 kapittel 11 på vanlig måte. Denne fristen er absolutt.

Foretaket fikk i forrige søknad, sak 19/3612 innvilget sentral godkjenning for prosjektering av miljøsanering i tiltaksklasse 1 i henhold til overgangsbestemmelsen, på bakgrunn av at det var dokumentert relevant utdanning på fag-/svennebrevnivå. Godkjenningen var gyldig frem til 08.08.2022. Ny søknad om sentral godkjenning ble sendt inn 16.03.2023, det vil si flere måneder etter forrige godkjenning utløp. Det innebærer at forutsetningen om at søknaden er sendt inn innen utløpet av forrige godkjenningsperiode ikke er tilstede, og overgangsbestemmelsen kommer derfor ikke til anvendelse i dette tilfellet. Foretaket har dermed blitt vurdert opp mot kvalifikasjonskravene i SAK10 kapittel 11 på vanlig måte.

Konklusjon

På bakgrunn av det ovenfor nevnte finner direktoratet at Olav Ager-Wick AS verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdet prosjektering av miljøsanering i tiltaksklasse 2. Direktoratet finner heller ikke at foretaket har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdet prosjektering av miljøsanering i tiltaksklasse 1.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet gjør for øvrig oppmerksom på at foretaket igjen kan søke om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at vilkårene i kapittel 11, og øvrige vilkår etter forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for det påklagede godkjenningsområdet.»

Sak 22/23 Klage på vedtak om avslag på søknad om endring av sentral godkjenning fra H & H RØR AS (klagesaksnr. 2023/1200).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om endring av sentral godkjenning for følgende godkjenningsområde:

- Prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1

I klage innsendt 25.05.2023 ble vedtak av 16.05.2023 påklaget av foretaket. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 13.04.2023 søknad om endring av sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 16.05.2023 avslo direktoratet søknaden. Følgende godkjenningsområde ble ikke innvilget:

- Prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1

Avslaget ble begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert nødvendig utdanningsnivå, jf. byggesaksforskriften (SAK10) §§ 11-2 og 11-3. Som en følge av dette hadde foretaket heller ikke dokumentert tilstrekkelig relevant praksis som bygger på utdanningen som kreves, jf. SAK10 § 11-3 første ledd med tilhørende veiledning. Det var heller ikke dokumentert tilstrekkelig praksislengde. Foretaket hadde dermed ikke dokumentert at det hadde kvalifikasjoner som var tilpasset godkjenningsområdet det var søkt om, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd.

Generelle opplysninger om foretaket

H & H Rør AS fikk sentral godkjenning første gang 16.01.2015. Foretaket har sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførelse av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1. Foretaket har ikke tidligere hatt sentral godkjenning for det påklagede godkjenningsområdet.

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret fire inntektsmottakere og ligger i Oslo.

Ove Heinrich Hansen er daglig leder. Han har svennebrev i rørleggerfaget fra 1989. Videre er det dokumentert at styreformann og rørlegger i foretaket, Marius Haugerud, har svennebrev i rørleggerfaget fra 1992.

Foretaket har sin virksomhet innen rørlegging og andre produkter/tjenester som naturlig hører sammen med dette, herunder å delta i andre selskaper med lignende virksomhet, kjøp og salg av aksjer eller på annen måte gjøre seg interessert i andre foretak. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 43.221 Rørleggerarbeid.

Saksgang

13.04.2023 Søknad

16.05.2023 Vedtak om sentral godkjenning (Avslag)

25.05.2023 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

Foretakets anførsler

Foretaket skriver i klagen at de totalt er fire ansatte i bedriften med til sammen 100 års praksis, og de stiller seg spørrende til hvordan dette kan være for lite. Videre mener foretaket at alle som har over 25 års erfaring i andre yrker kalles eksperter, men at man som håndverker blir degradert.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdet prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket i søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset det omsøkte godkjenningsområdet. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig prosjekterende i tiltaksklasse 1 er mesterbrev eller tilsvarende, med tilhørende fire års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil for eksempel være mesterbrev i rørleggerfaget.

Foretaket har som nevnt dokumentert at daglig leder Ove Heinrich Hansen har svennebrev i rørleggerfaget fra 1989, og at styremedlem og rørlegger Marius Haugerud har svennebrev i rørleggerfaget fra 1992.

Svennebrev i rørleggerfaget vurderes som tilstrekkelig relevant utdanning for det påklagede godkjenningsområdet, men oppfyller ikke kravet til nødvendig utdanningsnivå for funksjonen prosjekterende i tiltaksklasse 1.

Utdanningskravet er dermed ikke oppfylt.

Krav til praksis

Det er krav om at dere skal ha faglig ledelse med både relevant utdanning på rett nivå og relevant praksis over tid. De ordinære kravene til utdanning og praksis åpner ikke for å la

praksis kompensere for manglende utdanning eller motsatt. Kravene fremgår av SAK10 §§ 11-1 andre ledd, 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledning.

Som følge av at kravet til utdanning ikke er oppfylt, er det ikke nødvendig å gå detaljert igjennom referanseprosjektene for å kunne avgjøre klagen. Direktoratet bemerker likevel kort at foretaket har vist til referanseprosjekter i perioden 2020-2022 som omhandler arbeider som omfattes av det påklagede godkjenningsområdet. Etter direktoratets vurdering tilsvarer dette om lag tre års praksis som isolert sett ikke oppfyller kravet til praksislengde.

Når det gjelder relevansvurderingen av praksis, beror denne på at praksis skal bygge på utdanningen som kreves, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning. Ettersom foretaket ikke har dokumentert tilstrekkelig utdanningsnivå, vil heller ikke tilhørende praksis anses relevant i dette tilfellet. Praksis kan som nevnt ikke veie opp for manglende utdanningsnivå.

Dere informerer i klagesaksomgangen om at faglig ledelse har langvarig praksis. I den sammenheng opplyses det om at kommunen, etter søknad fra foretaket, kan godkjenne at krav til utdanning reduseres for ansvarlig prosjekterende i tiltaksklasse 1 ved relevant praksis av lengre varighet, jf. SAK10 § 11-4 sjette ledd bokstav b. Direktoratet er ikke tillagt den samme muligheten.

Konklusjon

På bakgrunn av det ovenfor nevnte finner direktoratet at H & H Rør AS verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdet prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet gjør for øvrig oppmerksom på at foretaket igjen kan søke om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at vilkårene i kapittel 11, og øvrige vilkår etter forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for det påklagede godkjenningsområdet.»

Klager har i e-poster datert 01.09.2023 sendt inn kommentarer til direktoratets saksfremlegg i den aktuelle saken. Klagenemnda har tatt med disse i vurderingen, men kan ikke se at de har avgjørende betydning for resultatet i saken.

**Sak 23/23 Klage på vedtak om avslag på søknad om sentral godkjenning fra
AKH AS (klagesaksnr. 2023/1668).**

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Ansvarlig søker i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 2

Direktoratet for byggkvalitet mottok 30.03.2023 søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 13.06.2023 avsto direktoratet søknaden. Følgende godkjenningsområder ble ikke innvilget:

- Ansvarlig søker i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 2

Avslaget ble begrunnet med at det ikke var dokumentert oppfyllelse av vilkår for sentral godkjenning i henhold til plan- og bygningsloven (pbl.) §§ 22-2 andre ledd og 23-3, og byggesaksforskriften (SAK10) §§ 13-2 første ledd og 13-6 femte ledd. Det ble vist til at foretaket har brutt med vilkårene for sentral godkjenning ved at de i flere tiltak har vært ansvarlig for alvorlige og gjentagende overtredelser av plan- og bygningsloven og at de ikke lenger oppfyller krav til pålitelighet og dugelighet.

I brev datert 15.06.2023 ble vedtak av 13.06.2023 påklaget av foretaket ved Konrad Halvorsen. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Generelle opplysninger om foretaket

AKH AS fikk sentral godkjenning første gang 26.11.2014, og har tidligere hatt sentral godkjenning for godkjenningsområdene ansvarlig søker i tiltaksklasse 2 og prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 2.

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret tre inntektsmottakere og ligger i Moss kommune i Viken fylke. Konrad Halvorsen er daglig leder. Han har utdanning tilsvarende mastergrad i arkitektur fra 1977.

Foretaket har sin virksomhet arkitektur, design og eiendom. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 71.112 Arkitekttjenester vedrørende byggverk.

Bakgrunn og historikk

Sentral godkjenning for ansvarsrett

Innvilgelse av sentral godkjenning - sak 12/1711

Stedlig tilsyn og etterfølgende vedtak om tilbaketrekking av sentral godkjenning – sak 14/5434

Daglig leder Konrad Halvorsen var tidligere daglig og faglig leder i foretaket Arkitektkontoret Konrad Halvorsen AS (nå Abygg AS) med organisasjonsnummer 980705129. Dette foretaket fikk innvilget sentral godkjenning første gang 23.03.2000. Godkjenningen ble senest fornyet 27.03.2012. Videre gjennomførte direktoratet stedlig tilsyn med foretaket 25.08.2014. Tilsynet avdekket manglende dokumentasjon av kvalitetssikringsrutiner, som resulterte i at foretakets sentrale godkjenning ble trukket tilbake i vedtak av 20.10.2014.

Innvilgelse av sentral godkjenning – sak 14/8102

Foretaket AKH AS med organisasjonsnummer 914207622, med Konrad Halvorsen som daglig og faglig leder, søkte om sentral godkjenning 23.10.2014. Det ble ikke fanget opp av direktoratet at AKH AS hadde samme daglig og faglig leder som Arkitektkontoret Konrad Halvorsen AS, som nettopp hadde blitt fratatt sin sentrale godkjenning. Foretaket erklærte ved søknad at det hadde kvalitetssikringsrutiner som tilfredsstillte kravene i SAK10 kapittel 10.

Dokumenttilsyn og etterfølgende vedtak om tilbaketrekking av sentral godkjenning – sak 19/7585

Klage på vedtak om tilbaketrekking av sentral godkjenning – sak 20/500

Moss kommune gjennomførte tilsyn i tiltaket Abels gate 24 A-F, og avdekket blant annet at foretaket ikke i tilstrekkelig grad kunne dokumentere ivaretagelse av sitt ansvar som ansvarlig søker i tiltaket. På bakgrunn av kommunens innrapportering fant direktoratet det nødvendig å undersøke om vilkårene for sentral godkjenning var tilstede og gjennomførte dokumenttilsyn med foretaket. Tilsynet hadde fokus på foretakets kvalitetssikringsrutiner og deres ivaretagelse av rollen som ansvarlig søker og prosjekterende i henhold til kravene i SAK10 §§ 10-1 andre ledd, 12-2 og 12-3. Tilsynet endte med at foretaket ble fratatt sin sentrale godkjenning i vedtak av 08.01.2020. Foretakets fremlagte rutiner var etablert fem dager etter direktoratet varslet tilsyn, som indikerte at foretaket ikke i tilstrekkelig grad hadde rutiner som ivaretok kravene. Foretaket hadde heller ikke dokumentert at de nye rutinene var implementert i foretaket eller at de var aktivt i bruk. Foretaket kunne heller ikke dokumentere kvalitetssikring av eget arbeid. I brev av 14.01.2020 ble vedtaket av 08.02.2020 påklaget av foretaket. Direktoratet fant ikke grunnlag for å ta klagen til følge. Klagen ble

behandlet i møte i Klagenemnda for sentral godkjenning 16.06.2020, der direktoratets vedtak ble stadfestet.

Søknad om sentral godkjenning – sak 20/6153

Foretaket søkte på nytt om sentral godkjenning 02.09.2020. Søknaden ble avslått i vedtak av 29.10.2020 da foretaket fortsatt ikke kunne dokumentere kvalitetssikring av eget arbeid.

Søknad og innvilgelse av sentral godkjenning – sak 21/8887

Foretaket søkte igjen om sentral godkjenning 10.12.2021. Det ble her dokumentert bruk av rutiner i tre tiltak; Søllyalleen 26, Tronvikalleen 17 og Sogstikollen 14A. Sentral godkjenning ble dermed innvilget i vedtak av 11.01.2022 for godkjenningsområdene ansvarlig søker i tiltaksklasse 2 og prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 2.

Varsel og vedtak om tilbaketrekking av sentral godkjenning – sak 22/4364

I etterkant av innvilgelsen av sentral godkjenning mottok direktoratet en rekke innrapporteringer fra Moss kommune angående AKH AS, som gjaldt alvorlige og/eller gjentakende overtredelser av plan- og bygningslovgivningen. På bakgrunn av dette ble det varslet og vedtatt tilbaketrekking av foretakets sentrale godkjenning. Vedtaket ble fattet 10.11.2022. I vedtaket ble det påpekt at dokumentasjon fra Moss kommune viste til flere forhold som ble ansett som alvorlige og/eller gjentakende overtredelser av plan- og bygningslovgivningen som blant annet:

- innsending av mangelfulle søknader samt mangelfulle suppleringer etter presiseringer fra kommunen på hva som er mangelfullt
- manglende eller mangelfull prosjektering av fagområder
- tiltak ikke oppført i tråd med krav
- manglende bruk av kvalitetssikringsrutiner
- manglende forståelse for regelverket (plan- og bygningslovgivningen)
- manglende tillit til foretaket.

På bakgrunn av disse innrapporteringene fra Moss kommune mente direktoratet at grunnlaget for å trekke tilbake foretakets sentrale godkjenning etter SAK10 § 13-6 første ledd var tilstede.

Søknad om sentral godkjenning – sak 2023/489

Foretaket søkte igjen om sentral godkjenning 30.03.2023. I vedtak datert 13.06.2023 ble søknaden avslått. Avslaget ble som nevnt begrunnet med at det ikke var dokumentert oppfyllelse av vilkår for sentral godkjenning i henhold til pbl. §§ 22-2 andre ledd og 23-3, og SAK10 §§ 13-2 første ledd og 13-6 femte ledd. Det ble vist til at foretaket har brutt med vilkårene for sentral godkjenning ved at de i flere tiltak hadde vært ansvarlig for alvorlige og gjentakende overtredelser av plan- og bygningsloven og at de ikke lenger oppfylte krav til pålitelighet og dugelighet. Dette på bakgrunn av innrapporteringer fra Moss kommune.

Klage på vedtak om avslag på søknad om sentral godkjenning – sak 2023/1668

Foretaket påklaget vedtaket i sak 2023/489 i brev datert 15.06.2023. Klagesaken er gjenstand for behandling i det følgende.

Kommunemeldinger med tilhørende tilsynsrapporter

I det følgende gjengis kort hovedpunktene i kommunemeldingene/innrapporteringene fra Moss kommune. For en fullstendig oversikt vises det til tilsynsrapportene, vedtak om fratakelse av ansvarsrett og øvrige dokumenter som følger vedlagt saken.

Vedtak om tilbaketrekking av ansvarsrett – Abels gate A-F

Tiltaket gjaldt oppføring av to nye leilighetsbygg med tre leiligheter i hver og parkeringskjeller. Foretakene Arkitektkontoret Konrad Halvorsen AS med organisasjonsnummer 980705129 (nåværende navn Abygg AS) og AKH AS org.nr. 914207622 var begge underlagt faglig ledelse av Konrad Halvorsen og ble av kommunen ansett å være samme foretak på bakgrunn av informasjon og dokumentasjon mottatt i byggesaken.

Moss kommune startet dokumenttilsyn i tiltaket den 30.09.2019. Kommunen fattet videre vedtak om å frata AKH AS ansvarsrett som søker og prosjekterende 30.03.2020 på grunn av manglende dokumentasjon på utførelse av funksjoner, fag- og ansvarsområder under foretakets ansvarsretter og manglende bruk av kvalitetssystem og rutiner for kvalitetskontroll av funksjoner, fag- og ansvarsområder under foretakets ansvarsretter.

I tilsynet avdekket kommunen blant annet følgende mangler:

- manglende prosjektering av søknadsdokumentasjon ved at foretaket ikke kunne fremlegge grensesnitt for funksjoner og fagområder med overlappende ansvar
- manglende grensesnittbeskrivelser ved opphør av ansvar og skifte av ansvarlige foretak
- manglende innsending av tegningsmaterieill
- manglende prosjektering av fagområder ved at det ikke kunne fremlegges detaljprosjektering for fagområder underlagt foretakets ansvar
- manglende bruk av foretakets kvalitetssystem ved at det ikke kunne fremlegges dokumentasjon på egenkontroll av dokumentasjon som var produsert i tiltaket for foretakenes funksjoner og ansvarsområder.

Kommunen mente at innsendt dokumentasjon og brev i tilsynet vitnet om manglende kompetanse og forståelse for de oppgaver og dokumentasjonskrav som tilligger ansvarlig søker, ansvarlig prosjekterende og ansvarlig utførende i tiltak, jf. SAK10 kapittel 10 og 11. Kommunen kunne heller ikke se at foretakets faglige ledelse har den kompetanse og dugelighet som skal til for å rette manglene som er avdekket i tilsynet.

Det var denne kommunemeldingen som var bakgrunnen for at direktoratet startet tilsyn med foretaket i 2019.

Vedtak om tilbaketrekking av ansvarsrett – Ryggeveien 2

Tiltaket gjaldt i utgangspunktet tilbygg og fasadeendring av bolig. AKH AS hadde i tiltaket erklært ansvar som ansvarlig søker. Ved befaring 21.08.2020 oppdaget kommunen at store deler av bygningen var revet. Til tross for at foretaket som ansvarlig søker var kjent med at det meste av boligen var revet, valgte de å opprettholde søknaden om tilbygg og fasadeendring. Kommunen mente dette viste manglende forståelse av systemet om ansvarsrett for et tiltak som utløser krav om avfallsplan etter teknisk forskrift. Kommunen påpekte også at søknaden var svært mangelfull og ikke i samsvar med det som er utført og planlagt på eiendommen. På bakgrunn av dette fattet Moss kommune vedtak om å frata AKH AS ansvarsretten som ansvarlig søker, da de ikke hadde ivaretatt sitt ansvar som ansvarlig søker i tiltaket.

Tilsynsrapport og advarsel til foretaket – Løkkegata 21

Tiltaket gjaldt bruksendring av 2. og 3. etasje i næringsbygg til én boenhet. AKH AS hadde erklært ansvarsrett som ansvarlig søker og prosjekterende arkitektur i tiltaket. Moss kommune gjennomførte 06.11.2020 tilsyn med gjennomføring av godkjent tiltak i henhold til tillatelse og godkjente tegninger. Kommunen avdekket ved tilsynet at det var etablert to boenheter i bygget, noe som var i strid med gitt tillatelse. Det var også oppført utvendig bod i nabogrense uten søknad, istedenfor etablering av bod i førsteetasje på bygget som godkjent. Det fremgår videre av tilsynsrapporten at foretaket ikke hadde fulgt opp dokumentasjonskrav satt i vilkår i tillatelsen, ikke hadde påsett at avfallsplan forelå før tiltaket ble igangsatt, og heller ikke hentet inn sluttrapport med avfallsplan før det ble søkt om ferdigattest. Kommunen fant på bakgrunn av dette at AKH AS ikke hadde ivaretatt sitt ansvar som ansvarlig søker i tråd med gitt tillatelse og kravene i plan- og bygningslovgivningen og foretaket fikk som følge av dette en advarsel, datert 25.11.2020.

Vedtak om fratakelse av ansvarsrett – Ryggeveien 5

Tiltaket gjaldt tilbygg til eksisterende bolig i Ryggeveien 5. AKH AS hadde erklært ansvarsrett som ansvarlig søker og prosjekterende. Moss kommune gjennomførte tilsyn i byggesaken, og avdekket at de ikke hadde tillit til at foretaket har evne og vilje til å forholde seg til kravene til søknad og dokumentasjon i plan- og bygningsloven med forskrifter og kommunens arealplaner. Foretaket hadde også ifølge kommunen gitt uriktig informasjon i byggesaken.

Gjennom tilsyn med arealberegninger og utnyttelsesgrad ble det avdekket avvik av en karakter som tilsa at ansvarlig søker ikke hadde benyttet tilstrekkelig internkontroll for å sikre seg at beregningsregler for arealer i bygg og for utnyttingsgrad i ulike reguleringsplaner blir fulgt. Videre brukte foretaket nesten ett år på å forsøke å komplettere søknaden uten å avdekke egne feil i arealberegninger eller mangler i henhold til dokumentasjonskravene, til tross for flere detaljerte tilbakemeldinger fra kommunen. Kommunen konkluderte med at foretaket ikke oppfylte de kravene til kompetanse, kvalitetskontroll, pålitelighet og dugelighet som stilles for å inneha ansvarsrett som ansvarlig søker. Kommunen hadde ikke

tillit at foretaket kunne oppfylle sine forpliktelser etter SAK10 § 12-2, ansvarlig søkers ansvar, eller at foretaket kunne dokumentere dette på en tilstrekkelig god måte.

På bakgrunn av dette fattet Moss kommune vedtak om å frata AKH AS ansvarsretten som ansvarlig søker.

Vedtak om tilbaketrekking av ansvarsrett – Klostergata 7B og C

Tiltaket gjaldt oppføring av tomannsbolig i Klostergata 7B og C. AKH AS hadde erklært ansvar som ansvarlig søker og prosjekterende. Det ble i 2013 avdekket et ulovlig tiltak på eiendommen. Det ikke godkjente tiltaket ble godkjent ved dispensasjon og rammetillatelse for riving og oppføring av nytt bygg med 1 boenhet i 1. etasje i 2013. Det ble satt krav om egen søknad om igangsettingstillatelse i vedtaket. Til tross for dette ble tiltaket igangsatt oppført med boenhet i både 1. og 2. etasje uten at det forelå igangsettingstillatelse. Dette ble avdekket av kommunen da det ble søkt om ferdigattest for tiltaket i 2019. Ansvarlig søker ble da gjort oppmerksom på at dispensasjon og rammetillatelse var utgått for dette tiltaket og at tiltaket måtte omsøkes på nytt som nybygg.

AKH AS som ansvarlig søker og ansvarlig prosjekterende har på tross av vilkår i tillatelser ikke oppført bygget i tråd med de krav som var gitt. Foretaket har ifølge kommunen ved en rekke anledninger blitt gitt informasjon om søknadsplikten for det ulovlige tiltaket, men har ikke klart å levere en søknad som er komplett med tegninger og dokumentasjon iht. kravene i lov, forskrift og arealplan. Ved siste innsendelse fremgår det ifølge kommunen klart at foretaket ikke benytter riktig kompetanse eller kvalitetssystemer for å utarbeide søknader og utføre prosjektering i tråd med kravene i TEK17.

På bakgrunn av dette fattet Moss kommune 22.03.2022 vedtak om å frata AKH AS ansvarsretten som ansvarlig søker og ansvarlig prosjekterende. Kommunen konkluderer med at de ikke kan ha tillit til at AKH AS har vilje og evne til å forholde seg til kravene til søknader og prosjektering i henhold til plan- og bygningsloven med forskrifter, eller til de gitte tillatelser i tiltaket, på tross av at foretaket har fått gjentatte tilbakemeldinger i saken i over 10 år. Kommunen mener at foretaket mangler forståelse for søknadssystemet og ansvarssystemet i plan- og bygningsloven og rettsvirkningen av rammetillatelser, og at de klart ignorerer tilbakemeldinger fra kommunen.

Vedtak om tilbaketrekking av ansvarsrett – Grønnspeittveien 16

Tiltaket gjaldt bruksendring av kjeller fra tilleggsdel til hoveddel på eiendommen Grønnspeittveien 16. AKH AS hadde erklært ansvar som ansvarlig søker. Etter at kommunen gjennomførte tilsyn ble det avdekket flere mangler ved søknaden, blant annet:

- manglende opplysninger om tiltakets ytre rammer, bebyggelse og utnyttelsesgrad
- opplysninger som gitt i nabovarsel forelå ikke
- gjennomføringsplan har ikke angitt fag- og ansvarsområder for prosjektering og utførelse og var mangelfull

- tegninger for tiltaket som skulle godkjennes og som viste utforming og bruksformål manglet

På bakgrunn av disse manglene fattet Moss kommune vedtak om å frata AKH AS ansvarsretten som ansvarlig søker. Også her viste kommunen til at opplysninger i tilsynet og tilbakemeldinger fra foretaket bekreftet at kommunen ikke kunne ha tillitt til at AKH AS hadde vilje og evne til å forholde seg til plan- og bygningsloven og forskriftene, eller til å benytte tilstrekkelige kvalitetssystemer til å levere korrekt dokumentasjon og rette manglene i tiltaket.

Det var på bakgrunn av ovennevnte kommunemeldinger at direktoratet fattet vedtak om tilbaketrekking av foretakets sentrale godkjenning 10.11.2022, sak 22/4364.

Vedtak om tilbaketrekking av ansvarsrett – Værlehøi 16A

Tiltaket gjaldt fasadeendring og tilbygg på eiendommen Værlehøi 16A. AKH AS hadde erklært ansvar som ansvarlig søker.

Moss kommune varslet og vedtok tilbaketrekking av ansvarsrett som ansvarlig søker da de vurderte at foretaket ikke var kvalifisert for oppgaven som ansvarlig søker. I vedtak datert 28.06.2022 ble det vist til at foretaket ved flere anledninger i ulike saker ikke hadde levert tilstrekkelig søknadsdokumentasjon, og at kommunen på bakgrunn av gjentakende innsendinger av mangelfulle søknader ved flere anledninger hadde fratatt foretaket ansvarsrett som ansvarlig søker. Kommunen mente også at AKH AS som ansvarlig søker ikke klarte å levere en søknad komplett med dokumentasjon og opplysninger i henhold til kravene i lov, forskrift og arealplan. Kommunen mente dette viste manglende forståelse av dokumentasjonskravene i SAK10 § 5-4, og manglende innsikt i hvilke krav og bestemmelser som gjelder i tiltaket, samt manglende fungerende kvalitetssystem, noe som ikke hadde blitt rettet etter gjentatte tilbakemeldinger om mangler fra kommunen i en rekke saker.

Vedtak om tilbaketrekking av ansvarsrett – Fugleviklia 140

Vedtak om tilbaketrekking av ansvarsrett – Tronvikalleen 17

Vedtak om tilbaketrekking av ansvarsrett – Hammerdalen 18

Tiltaket i Fugleviklia 140 gjaldt fasadeendring på eiendommen. Tiltaket i Tronvikalleen gjaldt oppføring av tilbygg og fasadeendring på eiendommen. Tiltaket i Hammerdalen 18 gjaldt oppdeling av en bolig i to boenheter på eiendommen. AKH AS hadde erklært ansvar som ansvarlig søker i samtlige tiltak.

Moss kommune varslet og vedtok tilbaketrekking av ansvarsrett som ansvarlig søker da de vurderte at foretaket ikke var kvalifisert for oppgaven som ansvarlig søker. Bakgrunnen for dette var mangelfulle opplysninger i søknadene og gjentakende innsendinger av mangelfulle søknader i ulike saker. Kommunen uttalte også at tilbakemelding fra foretaket til varsel om fratakelse av ansvarsrett bekreftet at forholdene som medførte at foretaket tidligere var fratatt ansvarsrett, ikke var rettet. I to av sakene mottok ikke kommunen tilbakemelding på

varsel om fratakelse av ansvarsrett. Kommunen mente at den manglende tilbakemeldingen underbygget kommunens vurdering av foretakets manglende kompetanse.

Vedtak om tilbaketrekking av ansvarsrett - Patterødveien 39A

Tiltaket gjaldt oppføring av firemannsbolig på eiendom Patterødveien 39A. AKH AS hadde erklært ansvar som ansvarlig søker og prosjekterende av arkitekturprosjektering, utearealer, landskapsutforming og brannkonsept.

Moss kommune varslet og vedtok tilbaketrekking av ansvarsrett som ansvarlig søker og prosjekterende i tiltaksklasse 1. Vedtaket ble gjort med hjemmel i pbl. § 23-3 og begrunnet med at foretaket ikke oppfylte krav til pålitelighet og dugelighet.

Varselet om tilbaketrekking av ansvarsrett var rettet mot foretakets håndtering av sin rolle som ansvarlig søker og prosjekterende. Kommunen mente at de ikke fikk tilstrekkelig opplysninger i søknaden, som for eksempel at tiltaket var plassert i strid med regulert byggegrense. Kommunen mente også at areal til garasje måtte medtas i utnyttelsesgrad, noe som ikke var gjort. Ifølge kommunen underbygget dette deres etablerte oppfatning om foretaket, og presiserte at dette kun var en del av den totalvurderingen som lå til grunn for varselet og påfølgende vedtak.

Moss kommune fattet vedtak om fratakelse av ansvarsrett 14.04.2023. Kommunen skriver i vedtaket at det følger av pbl. § 23-3 at kommunen skal treffe vedtak om å frata foretak ansvarsrett dersom de finner at ansvarlig foretak ikke oppfyller de krav som stilles til kvalifikasjoner, pålitelighet og dugelighet. Kommunens erfaring med foretaket og de personene som inngår i foretakets faglige ledelse var at foretakets håndtering av byggesaker bar preg av liten forståelse for de oppgaver og ansvar som ligger til søker og prosjekterende. Kommunen skriver at de har mottatt mange mangelfulle søknader, og søknader som inneholdt feilaktige opplysninger. I tillegg har foretaket, eller de samme personene, vært involvert i flere byggesaker hvor kommunen har avdekket betydelige avvik etter tilsyn. Kommunen skriver i vedtaket at de er kommet til et punkt der de ikke anser foretaket som pålitelig og dugelig. For at de skal endre sin oppfatning, har de bedt foretaket om å dokumentere at de har gjort endringer som viser at de i fremtidige byggesaker vil etterleve regelverket på en tilfredsstillende måte. Ut ifra de opplysningene kommunen har fått, og det at foretaket har fortsatt å sende inn søknader med mangler, har ikke foretaket gjort noen endringer som kommunen kan se.

Kommunen skriver avslutningsvis i sitt vedtak at de er kommet til det stadiet at foretaket ikke vil kunne erklære ansvarsrett i Moss kommune uten at det blir gjort endringer i foretaket. For at kommunen skal kunne ha tillit til foretaket må det dokumenteres endringer ved foretaket som er tillitsvekkende.

Forhåndsvarsel om vedtak om tilbaketrekking av ansvarsrett – Svaleveien 40

Tiltaket gjaldt påbygg og fasadeendring på eiendom Svaleveien 40. AKH AS hadde erklært ansvar som ansvarlig søker og prosjekterende for arkitekturprosjektering og brannkonsept.

Moss kommune varslet 04.04.2023 om fratagelse av ansvarsrett i tiltaket. Bakgrunnen for dette var at kommunen i flere saker hvor det var avdekket avvik hadde fratatt foretaket ansvarsrett, og at foretaket til stadighet sendte inn mangelfulle søknader. Ifølge kommunen hadde ikke foretaket gjort noen tiltak for å lukke avvikene som var avdekket og hadde heller ikke vist noen tegn til endring. På bakgrunn av dette vurderte kommunen at foretaket ikke oppfylte nødvendige krav til pålitelighet og dugelighet i henhold til pbl. § 23-3. I denne saken satt kommunen foretaket sine ansvarsretter for ansvarlig søker og prosjekterende ut av kraft til saken var endelig avgjort, jf. pbl § 23-3.

Det ble ikke fattet vedtak om fratakelse av ansvarsrett i denne saken, da det ble sendt inn søknad om endring av ansvar, hvor tiltakshaver Haakon Gamborg erklærte ansvar for ansvarlig søker og ansvarlig prosjekterende. Han erklærte også ansvar for ansvarlig utførelse i tiltaket. Etter en helhetsvurdering av tiltaket fant kommunen grunnlag for å behandle søknaden med personlig ansvarsrett og tillatelse ble gitt.

Saksgang – saker om sentral godkjenning

Sak 12/1711

22.02.2012 Søknad om sentral godkjenning fra foretaket Arkitektkontoret Konrad Halvorsen AS med organisasjonsnummer 980705129 (senere navn Abygg AS)

27.03.2012 Vedtak om innvilgelse av sentral godkjenning for foretaket Arkitektkontoret Konrad Halvorsen AS med organisasjonsnummer 980705129 (senere navn Abygg AS)

Sak 14/5434

25.08.2014 Stedlig tilsyn med foretaket Arkitektkontoret Konrad Halvorsen AS med organisasjonsnummer 980705129 (senere navn Abygg AS)

31.10.2014 Varsel om tilbaketrekking av sentral godkjenning for foretaket Arkitektkontoret Konrad Halvorsen AS med organisasjonsnummer 980705129 (senere navn Abygg AS)

22.10.2014 Vedtak om tilbaketrekking av sentral godkjenning for foretaket Arkitektkontoret Konrad Halvorsen AS med organisasjonsnummer 980705129 (senere navn Abygg AS)

Sak 14/8102

23.10.2014 Søknad for AKH AS

23.10.2014 Vedtak om innvilgelse av sentral godkjenning

Sak 19/7585

10.10.2019 Oppstart dokumenttilsyn

07.11.2019 Varsel om tilbaketrekking av sentral godkjenning

08.01.2020 Vedtak om tilbaketrekking av sentral godkjenning

Sak 20/500

16.06.2020 Klage på vedtak om tilbaketrekking av sentral godkjenning behandlet og stadfestet i Klagenemnda for sentral godkjenning

Sak 20/6153

02.09.2020 Søknad

29.10.2020 Vedtak om sentral godkjenning (Avslag)

Sak 21/8887

10.12.2021 Søknad

11.01.2022 Vedtak om sentral godkjenning (Innvilgelse)

Sak 22/4364

17.06.2022 Varsel om tilbaketrekking av sentral godkjenning

10.11.2022 Vedtak om tilbaketrekking av sentral godkjenning

Sak 2023/489

31.03.2023 Søknad om sentral godkjenning

22.05.2023 - 23.05.2023 E-postkorrespondanse med Moss kommune

13.06.2023 Vedtak om sentral godkjenning (Avslag)

Sak 2023/1668

15.06.2023 Klage på avslag mottatt hos direktoratet

Saksgang – byggesaker i Moss kommune

Abels gate A-F

10.12.2019 Forhåndsvarsel om trekking av ansvarsrett for AKH AS

30.03.2020 Vedtak om tilbaketrekking av ansvarsrett for AKH AS

Ryggeveien 2

22.09.2020 Forhåndsvarsel om trekking av ansvarsrett for AKH AS

28.09.2020 Vedtak om tilbaketrekking av ansvarsrett for AKH AS

Løkkegata 21

14.12.2021 Tilsynrapport og advarsel til foretaket AKH AS

Ryggeveien 5

11.03.2022 Forhåndsvarsel om trekking av ansvarsrett for AKH AS

04.03.2022 Vedtak om tilbaketrekking av ansvarsrett for AKH AS

07.03.2022 Rapportering fra Moss kommune til direktoratet om foretaket

Klostergata 7 B og C

24.02.2022 Forhåndsvarsel om trekking av ansvarsrett for AKH AS

22.03.2022 Vedtak om tilbaketrekking av ansvarsrett for AKH AS

Grønnspeittveien 16

28.02.2022 Forhåndsvarsel om trekking av ansvarsrett for AKH AS

24.03.2022 Vedtak om tilbaketrekking av ansvarsrett for AKH AS

Værlehighj 16A

11.05.2022 Forhåndsvarsel om trekking av ansvarsrett for AKH AS

28.06.2022 Vedtak om tilbaketrekking av ansvarsrett for AKH AS

Fugleviklia 140

28.06.2022 Forhåndsvarsel om trekking av ansvarsrett for AKH AS

22.07.2022 Vedtak om tilbaketrekking av ansvarsrett for AKH AS

Tronvikalleen 17

13.09.2022 Forhåndsvarsel om trekking av ansvarsrett for AKH AS

03.11.2022 Vedtak om tilbaketrekking av ansvarsrett for AKH AS

Hammerdalen 18

06.01.2023 Forhåndsvarsel om trekking av ansvarsrett for AKH AS

15.02.2023 Vedtak om tilbaketrekking av ansvarsrett for AKH AS

Patterødveien 39A

15.03.2023 Forhåndsvarsel om trekking av ansvarsrett for AKH AS

14.04.2023 Vedtak om tilbaketrekking av ansvarsrett for AKH AS

Svaleveien 40

04.04.2023 Forhåndsvarsel om trekking av ansvarsrett for AKH AS

Foretakets anførsler

Foretaket ved daglig leder Konrad Halvorsen anfører innledningsvis i klagen at Moss kommune har lagt foretaket for hat, og at enhver saksbehandler i kommunen er varslet om dette. Videre skriver foretaket at Moss kommune er deres hjemkommune og at de ikke kan unngå å ha byggesaker i denne kommunen. Foretaket informerer om at de har stor pågang med oppdrag, at kontoret er veldig aktivt og håndterer flere titalls byggesaker i året i hele østlandsområdet. Videre skriver foretaket at de også har hatt flere byggesaker i andre deler av landet, og at de synes det er meget underlig at den eneste kommunen som klager på kvaliteten av deres arbeid er Moss kommune. I den sammenheng har de vedlagt en liste med oversikt over noen av de byggesakene der deres arbeid har endt opp med ferdigattest i løpet av de senere årene.

Videre skriver foretaket at de synes det er vært trist at god arkitektur kommer i bakgrunnen og blir fortrent av byråkratiet. Foretaket anfører at bakgrunnen for at de og deres etter tar

arkitektutdannelse ikke er gleden over papirarbeid, men gleden over å realisere gode bygninger. Foretaket mener denne byråkratiske tendensen illustreres ved at kommunens saksbehandlere stor sett er jurister, mens arkitektene er i fåtall. Foretaket ber også om at deres sentrale godkjenning blir akseptert.

Avslutningsvis skriver foretaket at personen som sto for søknadene i Moss kommune ved AKH AS sitt kontor har sluttet. Halvorsen bemerker at han vet at han selv har ansvaret for hva som skjer ved sitt kontor, og at dette ikke er en god unnskyldning, men kun en forklaring og kilde til endring.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem når det gjelder sentral godkjenning for de påklagede godkjenningssområdene.

Generelt om tilbaketrekking av sentral godkjenning

Tilbaketrekking av sentral godkjenning reguleres av SAK10 § 13-6, jf. pbl. § 22-2. Sentral godkjenning skal trekkes tilbake ved alvorlige eller gjentatte overtredelser av plan- og bygningsloven, og når foretaket gjennom sin praksis viser at det ikke oppfyller de nødvendige kravene til pålitelighet og dugelighet, jf. SAK10 § 13-6 første ledd bokstav a og c. Bestemmelsen med veiledning beskriver nærmere når vilkårene for tilbaketrekking er oppfylt. Bestemmelsen regulerer også vilkårene for å få tilbake den sentrale godkjenningen.

Det bemerkes at momenter som kvalifiserer for tilbaketrekking av sentral godkjenning, også vil være et vilkår for godkjenning, og at en søknad dermed kan avslås på samme grunnlag. Foretaket må på søknadstidspunktet dokumentere at det tilfredsstillende de krav som er gitt i eller med hjemmel i pbl. jf. SAK10 §§ 13-2 første ledd, jf. 13-4 tredje ledd og pbl. §§ 22-1 og 23-3.

Vurdering av alvorlig overtredelse

Sentral godkjenning for ansvarsrett skal trekkes tilbake ved alvorlige eller gjentatte overtredelser av plan- og bygningsloven, jf. SAK10 § 13-6 første ledd bokstav a. Både veiledningen til denne bestemmelsen samt SAK10 § 13-6 andre ledd og tilhørende veiledning, gir nærmere eksempler på hva som er å regne som en alvorlig overtredelse. Eksempler på alvorlige overtredelser kan være feil i prosjekteringen eller utførelsen som har vesentlig betydning for helse, miljø og sikkerhet, fravær av kontroll eller svikt i kontrollen på viktige og kritiske arbeider. Flere feil eller mangler i samme sak som isolert sett ikke kan betegnes som alvorlige, kan samlet sett også vurderes som alvorlige i lovens forstand, og dermed begrunne tilbaketrekking av sentral godkjenning. Det er i seg selv alvorlig hvis et foretak stadig gjør feil, og særlig dersom det er de samme feilene som går igjen, jf. også merknadene til pbl. § 22-2 i Ot.prp. nr. 45 (2007-2008) s.327.

Gjennomgangen ovenfor viser at Moss kommune ved en rekke anledninger i flere ulike tiltak har avdekket forhold som anses som alvorlige og/eller gjentakende overtredelser av plan- og bygningsloven. Blant annet:

- innsending av mangelfulle søknader. Søknadene er også mangelfullt supplert etter presiseringer fra kommunen om hva som er mangelfullt eller ikke gitt tilbakemelding innen fastsatte frister for kommentarer
- mangelfulle opplysninger i søknad om tillatelse i forhold til plassering av bolig utenfor regulert byggegrense
- alle fagområder i tiltak er ikke belagt med ansvar
- manglende eller mangelfull prosjektering av fagområder
- tiltak ikke oppført i tråd med krav
- manglende forståelse og anvendelse av regelverket (plan- og bygningsloven)
- manglende forståelse av sin rolle som ansvarlig søker og ansvarlig prosjekterende
- manglende tillit til foretaket.

Gjennomgangen ovenfor viser også at foretaket ikke har tatt kommunens tilbakemeldinger og gjentatte vedtak om tilbaketrekking av ansvarsrett på alvor, og gjort de nødvendige endringer for å sikre gjentakelse av de feil og mangler påpekt av kommunen. Direktoratet finner dermed at grunnlaget for tilbaketrekking av sentral godkjenning etter SAK10 § 13-6 første ledd bokstav a er tilstede, og dermed også grunnlag for avslag på søknad om sentral godkjenning.

Utgangspunktet for vurdering av pålitelighet og dugelighet

Sentral godkjenning for ansvarsrett skal trekkes tilbake når foretaket gjennom sin praksis viser at det ikke oppfyller de nødvendige kravene til pålitelighet og dugelighet for å være kvalifisert for sentral godkjenning, jf. SAK10 § 13-6 første ledd bokstav c og tilhørende veiledning. Det har siden bygningsloven av 1924 vært stilt krav til pålitelighet og dugelighet ved gjennomføring av byggesaker. I motivene til utkast til lov om bygningsvesenet fra 1954 ble kravet til pålitelighet og dugelighet begrunnet slik: «Det sier seg selv at det ikke er mulig for bygningsrådet til enhver tid å overvåke utførelsen, og det må derfor bestå et tillitsforhold mellom rådet og den ansvarshavende som gjør det nødvendig å stille krav til både pålitelighet og dugelighet.»

Pålitelighet og dugelighet står for henholdsvis vilje og evne. Kort beskrevet kan pålitelighet og dugelighet benyttes som grunnlag for tilbaketrekking av godkjenning/ansvarsrett for foretak som har opptrådt på en måte som undergraver det nødvendige tillitsforholdet/lojalitetsplikten som må foreligge mellom foretak og myndighet, se bl.a. Ot.prp. nr. 45 (2007-2008) kapittel 10.10.2. I de tilfeller hvor foretaket har gjennomført tiltaket på en måte som ikke er forenelig med hva man normalt kan forvente av foretaket ut ifra deres ansvar og kvalifikasjoner, kan dette anses som manglende pålitelighet og dugelighet.

Moss kommune har i flere av vedtakene uttalt at de ikke lenger har tillit til foretaket når det gjelder å ivareta sitt ansvar som ansvarlig søker eller prosjekterende. Etter gjennomgangen ovenfor vurderer direktoratet at foretaket gjennom sin praksis, ikke oppfyller de nødvendige kravene til pålitelighet og dugelighet for å være kvalifisert for sentral godkjenning, jf. SAK10 § 13-6, jf. pbl. § 23-3. Direktoratet understreker at en vurdering av pålitelighet og dugelighet ikke knytter seg til en bestemt funksjon, men at det er en vurdering av foretaket som sådan og dets evne og vilje til å etterleve regelverket.

Foretaket anfører, som nevnt, i klagen at det kun er Moss kommune som klager på kvaliteten av deres arbeid, og henviser i denne sammenheng til en liste med oversikt over byggesaker der deres arbeid har endt opp med ferdigattest i løpet av de senere årene. Direktoratet kan ikke se at det ikke er grunnlag for å legge de mange kommunemeldingene, vedtakene og avgjørelsene til Moss kommune til grunn. Dersom det fattes vedtak om å frata ansvarsrett, eller det gis advarsel til et foretak, skal kommunen melde fra til den sentrale godkjenningsordningen, jf. pbl. § 23-3 femte ledd. Videre fremgår det av SAK10 § 15-2 at kommunen ved utført tilsyn i den enkelte sak skal utarbeide tilsynsrapport. Dersom tilsynsrapporten berører grunnlaget for sentral godkjenning for ansvarsrett, skal kopi av rapporten sendes direktoratet. Bekymringsmeldinger og innrapporteringer fra lokale bygningsmyndigheter inngår derfor som et moment i vår vurdering, og som grunnlag for generell oppfølging av foretak som er i ordningen. Direktoratet vurderer at gjennomgangen over viser at foretaket ikke oppfyller de nødvendige vilkårene for sentral godkjenning ved at de i flere tiltak har vært ansvarlig for alvorlige og gjentakende overtredelser av plan- og bygningsloven og at de ikke lenger oppfyller krav til pålitelighet og dugelighet, jf. SAK10 §§ 13-2 første ledd, jf. 13-4 tredje ledd og pbl. §§ 22-1 og 23-3. Direktoratet har sett foretakets anførsler, men disse anførselene gjør ikke at vi fraviker fra denne vurderingen.

Konklusjon

På bakgrunn av det ovenfor nevnte finner direktoratet at AKH AS verken i søknaden eller i klagesaksomgangen, har dokumentert at de oppfyller kravene til pålitelighet og dugelighet for å være kvalifisert for sentral godkjenning. Direktoratet opprettholder dermed sin vurdering om avslag på søknad om sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Ansvarlig søker i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 2

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet gjør for øvrig oppmerksom på at foretaket igjen kan søke om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at vilkårene i kapittel 11, og øvrige vilkår etter forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for de påklagede godkjenningsområdet.»

Sak 24/23 Klage på vedtak om avslag på søknad om fornyelse av sentral godkjenning fra NORDIC BYGG AS (klagesaksnr. 2023/1673).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om sentral godkjenning for følgende godkjenningsområde:

- Utførelse av murarbeid i tiltaksklasse 1

I brev datert 23.06.2023 ble vedtak av 13.06.2023 påklaget av foretaket ved daglig leder Geir Furuhaug. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 12.05.2023 søknad om fornyelse av sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 13.06.2023 avsto direktoratet delvis søknaden. Følgende godkjenningsområder ble innvilget:

- Prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av varme- og kuldeinstallasjoner i tiltaksklasse 1
- Utførelse av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 2
- Utførelse av varme- og kuldeinstallasjoner i tiltaksklasse 2
- Utførelse av slukkeinstallasjoner i tiltaksklasse 2
- Uavhengig kontroll av våtrom i tiltaksklasse 1

Følgende godkjenningsområde ble ikke innvilget:

- Utførelse av murarbeid i tiltaksklasse 1

Avslaget ble begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert tilstrekkelig relevant utdanning, jf. byggesaksforskriften (SAK10) §§ 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledning. Ved en feiltakelse har vi i vedtaket forklart at dere har dokumentert svennebrev og mesterbrev i murerfaget, selv om det er utdanning innen rørleggerfaget som er dokumentert, og som har vært gjenstand for vår vurdering.

Det ble videre vist til at foretaket heller ikke hadde dokumentert tilstrekkelig relevant praksis som bygger på utdanningen som kreves eller tilstrekkelig praksislengde. Foretaket hadde dermed ikke dokumentert at det hadde kvalifikasjoner som var tilpasset godkjenningsområdet det var søkt om, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd.

Generelle opplysninger om foretaket

Nordic Bygg AS fikk sentral godkjenning første gang 29.04.2008. I perioden 29.04.2011 – 29.04.2014 hadde foretaket blant annet sentral godkjenning for utførelse av murarbeid tiltaksklasse 1. I perioden 15.06.2020 – 13.06.2023 hadde foretaket sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av varme- og kuldeinstallasjoner i tiltaksklasse 1
- Utførelse av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 2
- Utførelse av varme- og kuldeinstallasjoner i tiltaksklasse 2
- Utførelse av slukkeinstallasjoner i tiltaksklasse 2
- Uavhengig kontroll av våtrom i tiltaksklasse 1

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret åtte inntektsmottakere og ligger i Trondheim. Geir Furuhaug er daglig leder. Han har svennebrev i rørleggerfaget fra 1996 og mesterbrev i rørleggerfaget fra 2000. Det er også vist til flere kursbevis tilhørende Furuhaug.

Foretaket har sin virksomhet innen oppføring av nybygg, rehabilitering, kjøp og salg av eiendommer og byggevarer, utleie av håndverkere, utførelse av malerarbeid, våtrom- og rørleggerarbeid. Selskapet kan også erverve aksjer i andre selskap. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 41.200 Oppføring av bygninger.

Saksgang

12.05.2023 Søknad

13.06.2023 Vedtak om sentral godkjenning (Delvis avslag)

23.06.2023 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

Foretakets anførsler

Foretaket ved daglig leder Geir Furuhaug anfører i klagen at den sentrale godkjenningsordningen er en tillitsbasert godkjenningsordning der foretakene utfører arbeider innenfor fagområdene de har kompetanse til og begrenser seg selv til dette da flere fagområder omfatter flere ulike typer arbeider. Når det gjelder godkjenningsområdet utførelse av murarbeid i tiltaksklasse 1 bemerker foretaket at det kun er det siste punktet som er listet opp i veiledningen til SAK10 § 13-5 bokstav h som er aktuelt for dem, nemlig puss- og flisarbeider inkludert membranlegging. Foretaket informerer om at dette er arbeid deres foretak har drevet med siden starten av 2005 i forbindelse med at de har spesialisert

seg på våtromsarbeider. Videre skriver foretaket at de ikke utfører andre murarbeider innen godkjenningsområdet.

Foretaket opplyser om at de har utført rehabilitering og bygging av over 750 våtrom i perioden 2005-dags dato. Alle våtrommene er bygget opp etter gjeldende lover, regler og forskrifter ifølge foretaket. Med bakgrunn i utdanning, våtromskurs og lang og relevant praksis innen våtrom ber Furuhaug om at godkjenningsområdet innvilges. Furuhaug tilføyer også at de stiller seg undrende til hele godkjenningsordningen dersom deres utdanning og erfaring ikke danner grunnlag for sentral godkjenning innen det påklagede godkjenningsområdet.

Avslutningsvis informeres det om at Furuhaug nylig har gjennomført oppdatering av våtrom grunnmodul hos Norsk Fagutdanning.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførelse av murarbeid i tiltaksklasse 1.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket i søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset det omsøkte godkjenningsområdet. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Utførelse av murarbeid i tiltaksklasse 1

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig utførende i tiltaksklasse 1 er fag-/svennebrev eller tilsvarende, med tilhørende to års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil for eksempel være fag-/svennebrev i murerfaget.

Foretaket har som nevnt dokumentert at daglig leder Geir Furuhaug har svennebrev i rørleggerfaget fra 1996 og mesterbrev i rørleggerfaget fra 2000.

Både svennebrev og mesterbrev oppfyller kravet til nødvendig utdanningsnivå. I tillegg til å være på nødvendig nivå, må utdanningen også være tilstrekkelig relevant for godkjenningsområdet det søkes om. Spørsmålet blir derfor om svennebrev og mesterbrev i rørleggerfaget er tilstrekkelig relevant for utførelse av murarbeid.

Ved vurderingen av om utdanningen anses som relevant vil fagretning og fagkombinasjon være sentralt, jf. SAK10 § 11-3 og tilhørende veiledning. Et avgjørende moment vil være om

utdanningens innhold og fagretning gjenspeiler det påklagede godkjenningsområdets innhold og arbeidsoppgaver.

Godkjenningsområdet utførelse av murarbeid omfatter eksempelvis utførelse av yttervegger, etasjeskiller, innvendige vegger, montering av glasskonstruksjoner, luft- og fuktetting og varme-, lyd- og kondensisolering, jf. SAK10 § 13-5 tredje ledd bokstav h og tilhørende veiledning. Tiltaksklasse 1 omfatter eksempelvis utførelse av konstruksjoner og anlegg av liten vanskelighetsgrad, som forstøtningsmur, montering av enkle vegg og dekkelementer, utførelse av luft- og fuktetting, varme-, lyd- og kondensisolering, montering av piper og ildsteder, og puss- og flisarbeider inkludert membran legging. For at en utdanning skal anses som relevant for dette godkjenningsområdet er det avgjørende at utdanningen innehar opplæring i fagområder som teglmuring, blokkmuring, pussing, natursteinsarbeider og flislegging.

Utdanning som rørlegger innehar opplæring i fag knyttet til sanitæranlegg, vannbårne energianlegg, sprinkleranlegg og energigassanlegg. Læreplanen for rørleggerfaget viser at kompetansemålene blant annet omfatter oppbygning av utvendige og innvendige vann- og avløpsledninger, utførelse av tetthets- og trykkprøving på utvendig og innvendige vann- og avløpsledninger, regne ut fall på avløp, planlegging og tegning av sanitæranlegg, varmetregninger, valg av rør og deler, montering, reparasjon og vedlikehold av sanitærutstyr, vannbårne energianlegg, sprinkleranlegg og energigassanlegg.

Selv om utdanningen innehar opplæring i elementer og grenseflater knyttet til våtrom, finner ikke direktoratet at utdanning i rørleggerfaget innehar opplæring i relevante fag knyttet til teglmuring, blokkmuring, pussing, natursteinsarbeider eller flislegging. Utdanningen vurderes dermed til å ikke være tilstrekkelig relevant for utførelse av murarbeid.

Foretaket har som nevnt også vist til at Furuhaug har flere kursbevis. Til dette vil direktoratet bemerke at byggesaksforskriften stiller krav om formell utdanning. Kompetanse i form av kurs, sertifiseringer eller andre autorisasjoner i etterkant av utdanning kan derfor ikke veie opp for manglende formell, relevant utdanning. Dette er også stadfestet av Klagenemnda for sentral godkjenning flere ganger, ref. blant annet nemndas saksnummer 70/20, 50/21, 25/22 og 11/23

Utdanningskravet, herunder kravet til relevant utdanning, er dermed ikke oppfylt.

Krav til praksis

I vurderingen av foretakets praksis skal direktoratet blant annet legge vekt på om den er oppdatert, praksisens varighet og tilknytningen til godkjenningsområdet. Det er også krav til at referanseprosjektene må dekke det vesentligste av godkjenningsområdets faglige innhold. Det vises i denne sammenheng til Ot.prp. nr 45 (2007-2008) kap. 10.8.1, hvor det heter at det ved søknad om sentral godkjenning må dokumenteres at foretakets faglige ledelse må vise at den behersker hele bredden av arbeidsoppgaver innen det godkjenningsområdet det søker

sentral godkjenning for. Direktoratet viser i denne sammenheng til hva godkjenningsområdet omfatter, som nevnt ovenfor.

Som følge av at kravet til utdanning ikke er oppfylt, er det ikke nødvendig å gå detaljert igjennom referanseprosjektene for å kunne avgjøre klagen. Direktoratet vil derfor kun kort kommentere dokumentert praksis. Foretaket har i søknaden vist til to referanseprosjekter fra 2020. Disse prosjektene gjaldt utførelse av våtrom, mur- og membranarbeider. Foretaket har i klagesaksomgangen også informert om at de har utført rehabilitering og bygging av over 750 våtrom. Dette er praksis som inngår i godkjenningsområdet, og som innehar relevante elementer for området, men som alene ikke anses som tilstrekkelig dekkende praksis for godkjenningsområdet utførelse av murarbeid.

Når det gjelder relevansvurderingen av praksis, beror denne også på at praksis skal bygge på utdanningen som kreves – både utdanningsnivå og utdanningsretning, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning. Ettersom praksisen det er vist til ikke bygger på relevant utdanning på tilstrekkelig nivå, vil uansett ikke den tilhørende praksis anses relevant i dette tilfellet.

Generelt om dokumentasjon av praksis for sentral godkjenning og forholdet mellom sentral godkjenning og erklæring av ansvarsrett

Som nevnt over må det ved søknad om sentral godkjenning dokumenteres tilstrekkelig dekkende praksis med det omsøkte godkjenningsområdet. Ved erklæring av ansvarsrett kan foretaket erklære ansvar for et mindre avgrenset fagområde, mens det ved søknad om sentral godkjenning må dokumenteres utdanning og praksis som dekker bredden av arbeidsoppgavene som godkjenningsområdene omfatter. For tilfeller hvor foretak ikke kan dokumentere tilstrekkelig bred og dekkende utdanning eller praksis med godkjenningsområdene, vil ikke kravet til utdanning eller praksis være oppfylt for å få innvilget sentral godkjenning.

Konklusjon

På bakgrunn av det ovenfor nevnte finner direktoratet at Nordic Bygg AS verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførelse av murarbeid i tiltaksklasse 1.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet gjør for øvrig oppmerksom på at foretaket igjen kan søke om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at vilkårene i kapittel 11, og øvrige vilkår etter forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for det påklagede godkjenningsområdet.»

Sak 25/23 Klage på vedtak om avslag på søknad om sentral godkjenning fra FUSIONBYGG AS (klagesaksnr. 2023/1694).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om sentral godkjenning for følgende godkjenningsområde:

- Utførelse av murarbeid i tiltaksklasse 2

I klage innsendt 26.06.2023 ble vedtak av 20.06.2023 påklaget av foretaket. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 15.05.2023 søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 20.06.2023 avslo direktoratet delvis søknaden. Følgende godkjenningsområde ble innvilget:

- Utførelse av murarbeid i tiltaksklasse 1

Følgende godkjenningsområde ble ikke innvilget:

- Utførelse av murarbeid i tiltaksklasse 2

Avslaget ble begrunnet med at det ikke var dokumentert tilstrekkelig relevant praksis innen godkjenningsområdet i tiltaksklasse 2, jf. byggesaksforskriften (SAK10) § 11-3, 11-5 og 13-5 tredje ledd bokstav h med tilhørende veiledning. Foretaket hadde dermed ikke dokumentert at det hadde kvalifikasjoner som var tilpasset godkjenningsområdet det var søkt om i tiltaksklasse 2, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd. Direktoratet fant imidlertid grunnlag for å innvilge godkjenningsområdet i tiltaksklasse 1.

Generelle opplysninger om foretaket

Fusionbygg AS fikk sentral godkjenning første gang 11.04.2018. I perioden 11.04.2018 – 11.04.2021 hadde foretaket sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførelse av murarbeid i tiltaksklasse 1.

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret 1 inntektsmottaker og ligger i Tomter i Indre Østfold kommune i Østfold. Przemyslaw Maciej Wasik er daglig leder. Han har utdanning fra Polen tilsvarende henholdsvis svennebrev og mesterbrev i murerfaget fra 2014.

Foretaket har sin virksomhet innen muring, snekring, totalrenovering, oppussing, samt utførelse av arbeider innen bygg- og anleggsvirksomhet. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 43.990 Annen spesialisert bygge- og anleggsvirksomhet.

Saksgang

15.05.2023 Søknad

20.06.2023 Vedtak om sentral godkjenning (Delvis avslag)

26.06.2023 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

Foretakets anførsler

Foretaket skriver i klagen at de er uenige i vurderingen som direktoratet har gjort. Foretaket anfører at prosjekter i Norge og i utlandet skal godkjennes da de dekker et bredt spekter av yrket. Wasik informerer om at han har vært selvstendig næringsdrivende nesten hele sitt yrkesaktive liv, og at all hans praksis kommer fra egne selskaper. Han skriver videre at han alltid har dokumentasjon og bilder fra prosjektene, for å underbygge sin erfaring.

Avslutningsvis så ber Wasik om beskjed om hva som mangler i søknaden, og informerer om at han vil levere det som trengs av mangler.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførelse av murarbeid i tiltaksklasse 2.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket i søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset det omsøkte godkjenningsområdet. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Utførelse av murarbeid i tiltaksklasse 2

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig utførende i tiltaksklasse 2 er mesterbrev eller tilsvarende, med tilhørende tre års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil for eksempel være mesterbrev i murerfaget.

Utdanning og praksis fra annen EØS-stat skal aksepteres på lik linje med norsk, jf. SAK10 § 11-5 andre ledd. Søknaden og vedleggene skal være på norsk, dansk eller svensk, eller vedlagt en faglig korrekt oversettelse til ett av disse språkene, jf. SAK10 § 13-2 tredje ledd. For søknad om sentral godkjenning må det dokumenteres at den formelle utdanningen og praksisen er relevant i forhold til det godkjenningsområdet det søkes sentral godkjenning for.

Foretaket har dokumentert at daglig leder Przemyslaw Maciej Wasik har utdanning fra Polen som vurderes tilsvarende henholdsvis svennebrev og mesterbrev i murerfaget fra 2014. Mesterbrev i murerfaget oppfyller kravet til relevant utdanning på nødvendig nivå for det påklagde godkjenningsområdet.

Utdanningskravet er dermed oppfylt.

Krav til praksis

I vurderingen av foretakets praksis skal direktoratet legge vekt på om den er oppdatert, praksisens varighet og tilknytningen til godkjenningsområdet. Praksis må også være fra samme eller høyere tiltaksklasse som søknaden om sentral godkjenning gjelder.

Godkjenningsområdets faglige innhold fremgår av SAK10 § 13-5 tredje ledd bokstav h med tilhørende veiledning.

Godkjenningsområdet utførelse av murarbeid i tiltaksklasse 2 omfatter murarbeid med middels vanskelighetsgrad i bygninger med 3 til 5 etasjer, og andre murarbeid med tilsvarende vanskelighetsgrad.

Eksempler på murarbeid i tiltaksklasse 2 kan være:

- bærevegger, søyler og pilastre, lyd- og brannvegger,
- forblendingsarbeider av yttervegger,
- muring av piper med flere kanaler og montering av elementskorsteiner i høye bygg med føringer gjennom flere enn to dekker med lyd og brannkrav.

Til sammenligning så omfatter godkjenningsområdet i tiltaksklasse 1 murarbeid med liten vanskelighetsgrad, som f.eks. enebolig, tomannsbolig, rekkehus og kjedehus, og andre byggverk med liten vanskelighetsgrad. Eksempler på utførelse av murarbeid i tiltaksklasse 1 kan for eksempel være:

- utførelse av konstruksjoner og anlegg av liten vanskelighetsgrad, som f.eks. forstøtningsmur,
- montering av enkle vegg og dekkeelementer,
- utførelse av luft- og fuktetting, varme-, lyd- og kondensisolering,
- montering av piper og ildsteder,

- puss- og flisarbeider inkludert membranlegging

Godkjenningsområdet i tiltaksklasse 1 omfatter også mindre kompliserte ombyggings- og rehabiliteringsarbeider i større eksisterende byggverk.

Foretaket har i søknaden vist til syv referanseprosjekter i perioden 2020-2022. Samtlige prosjektene gjaldt arbeider på tomannsbolig eller enebolig. Det er vist blant annet vist til rehabilitering av pipe, muring av trapper, installasjon av peis med tilhørende arbeid, muring av vegger samt renovering av bad med tilhørende membran og flisarbeider. I forrige søknad har foretaket vist til et referanseprosjekt fra 2018 som gjaldt renoveringsarbeider på boligbygg over to etasjer. Det er også her vist til tilsvarende arbeider som i nyeste søknad, sak 2023/1086.

Foretaket har også vist til at foretaket Fusionbygg Wasik med organisasjonsnummer 911631334 tidligere har hatt sentral godkjenning for utførelse av murarbeid i tiltaksklasse 1. Etter en gjennomgang av innsendte referanseprosjekter i tidligere innsendte søknader for dette foretaket er det vist til tre referanseprosjekter i perioden 2014-2016 som gjaldt totalrenovering av bad med tilhørende arbeid i tre ulike leiligheter.

Direktoratet vurderer at samtlige av de innsendte referanseprosjektene ut fra foretakets beskrivelse av arbeidsoppgaver og bygningstype er relevant for det påklagde godkjenningsområdet i tiltaksklasse 1. På bakgrunn av det ovennevnte finner ikke direktoratet at foretaket har vist til relevant praksis for godkjenningsområdet utførelse av murarbeid i tiltaksklasse 2, da samtlige referanseprosjekter vurderes til å omfattes av tiltaksklasse 1. På bakgrunn av vurderingen ovenfor finner ikke direktoratet det hensiktsmessig å skulle etterspørre dokumentasjon på ytterligere praksis fra foretaket, da det fremstår som at foretaket ikke kan vise til praksis med godkjenningsområdet i tiltaksklasse 2 på nåværende tidspunkt.

Direktoratet ser behov for å presisere at foretaket har fått innvilget godkjenningsområdet i tiltaksklasse 1.

Fast ansatt faglig ledelse og krav om organisasjonsplan

Selv om det ikke er avgjørende for klagesakens utfall ønsker direktoratet å bemerke at det er mangler ved foretakets dokumentasjon på fast ansettelse, og innsendt organisasjonsplan.

Det er et vilkår for å kunne få innvilget sentral godkjenning at foretakets faglige ledelse er fast ansatt i foretaket. Dette kreves for å sikre at den faglige ledelsen har nødvendig formell og reell innflytelse. Den faglige ledelsen må ha en ansettelsesprosent som sikrer at den ansatte har tid til i tilstrekkelig grad å kunne følge opp at kravene i plan- og bygningsloven ivaretas. Kravet om kvalifikasjoner og fast ansettelse av faglig ledelse i § 11-1 må ses i sammenheng med definisjonen av faglig ledelse i § 1-2 bokstav e. Faglig ledelse er definert som en eller flere personer i foretaket som oppfyller kravene til kvalifikasjoner i

kapittel 11, og som har myndighet til å ta beslutninger av betydning for oppfyllelse av krav i plan- og bygningsloven, jf. SAK10 § 1-2 bokstav e. Som dokumentasjon på fast ansettelse kan det for eksempel sendes inn en bekreftelse eller en skriftlig arbeidsavtale i henhold til arbeidsmiljøloven § 14-5 og § 14-6. Dokumentasjonen må inneholde informasjon om arbeidstid/ansettelsesprosent. Informasjon om stillingstittel og tidspunkt for tiltredelse av stillingen bør også være oppgitt.

For sentral godkjenning er det videre krav om organisasjonsplan som en del av foretakets kvalitetssikringsrutiner. Organisasjonsplanen skal vise foretakets organisasjonsstruktur, herunder overordnet ansvars- og myndighetsfordeling og burde inneholde navn og stilling på samtlige i den faglige ledelsen. Foretakets organisasjonsplan skal dokumenteres ved søknad om sentral godkjenning.

Etter en nærmere gjennomgang av innsendt dokumentasjon finner direktoratet at foretaket kun har sendt inn dokumentasjon fra Brønnøysundregistrene som dokumentasjon på fast ansettelse, herunder nøkkelopplysninger og rolleoversikt. Dette anses ikke som tilstrekkelig dokumentasjon på fast ansettelse. Det fremgår heller ikke informasjon om stillingsprosent eller arbeidstid ut ifra innsendt dokumentasjon.

Når det gjelder innsendt organisasjonsplan viser ikke denne overordnet ansvars- og myndighetsfordeling i foretaket og oppfyller dermed ikke kravet til organisasjonsplan som følger av SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav f med tilhørende veiledning.

Når det gjelder eksisterende godkjenning bemerker direktoratet at forholdene angående fast ansettelse og dokumentasjon av organisasjonsplan vil bli fulgt opp av direktoratet i etterkant av klagesaken.

Konklusjon

På bakgrunn av det ovenfor nevnte finner direktoratet at Fusionbygg AS verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførelse av murarbeid i tiltaksklasse 2.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet gjør for øvrig oppmerksom på at foretaket igjen kan søke om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at vilkårene i kapittel 11, og øvrige vilkår etter forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for det påklagede godkjenningsområdet.»

Klager har i e-post datert 11.09.2023 sendt inn kommentarer til direktoratets saksfremlegg i den aktuelle saken. Frist for kommentarer til saksfremlegget var satt til 08.09.2023 kl. 12.00, således er fristen oversittet. Klagenemnda har allikevel tatt kommentarene med i vurderingen, men kan ikke se at de har avgjørende betydning for resultatet i saken.

Sak 26/23 Klage på vedtak om avslag på søknad om endring av sentral godkjenning fra TFC-TECHNICAL FIRE CONSULTING AS (klagesaksnr. 2023/1751).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om endring av sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Prosjektering av brannalarmanlegg i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av ledesystem i tiltaksklasse 2

I klage innsendt 29.06.2023 ble vedtak av 14.06.2023 påklaget av foretaket ved faglig leder Roald Steig og daglig leder Afnan Hussain. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 23.05.2023 søknad om endring av sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 14.06.2023 avslo direktoratet søknaden. Følgende godkjenningsområder ble ikke innvilget:

- Prosjektering av brannalarmanlegg i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av ledesystem i tiltaksklasse 2

Avslaget ble begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert tilstrekkelig relevant utdanning, jf. byggesaksforskriften (SAK10) §§ 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledning. Foretaket hadde dermed ikke dokumentert at det hadde kvalifikasjoner som var tilpasset godkjenningsområdene det var søkt om i» tiltaksklasse 2, «jf. SAK10 § 11-1 andre ledd. Direktoratet fant heller ikke grunnlag for å innvilge godkjenningsområdene i en lavere tiltaksklasse.

Generelle opplysninger om foretaket

TFC - Technical Fire Consulting AS fikk sentral godkjenning første gang 26.11.2018. I perioden 26.11.2018 – 26.11.2021 hadde foretaket sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførelse av installasjon av brannalarmanlegg i tiltaksklasse 2. Foretaket har per i dag sentral godkjenning for prosjektering av brannkonsept i tiltaksklasse 2 og uavhengig kontroll av brannsikkerhet i tiltaksklasse 2. Godkjenningen er gyldig til 06.01.2025.

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret 10 inntektsmottakere og ligger i Lørenskog kommune i Viken fylke. Afnan Hussain er daglig leder. For Hussain er det dokumentert sertifikat FG-750:1 Regler for automatiske brannalarmanlegg fra 2015. Roald Steig er oppført som faglig leder i foretaket. Han har bachelorgrad i brannsikkerhet fra 2007. Det er også dokumentert kursbevis for fullført kurs FG-750 Automatiske brannalarmsystemer fra 2020.

Foretaket har sin virksomhet innen utførelse av tekniske- og konsulenttjenester innen brannfaget, samt svakstrøms installasjonstjenester. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 71.121 Byggeteknisk konsulentvirksomhet.

Saksgang

23.05.2023 Søknad

14.06.2023 Vedtak om sentral godkjenning (Avslag)

29.06.2023 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

Foretakets anførsler

Foretaket skriver i klagen at de mener avslag på søknad om sentral godkjenning for prosjektering av brannalarmanlegg og ledesystem ikke er tatt på rett grunnlag. Foretaket informerer videre om at faglig leder Steig har bachelorgrad innen brannsikkerhet fra 2006, og at han har jobbet med brannsikkerhet fra høsten 2006. Foretaket mener på bakgrunn av dette, og bestått FG750, at de har dokumentert både nødvendig utdanning og nødvendig praksis.

Videre viser foretaket til at direktoratet i sitt vedtak har vist til at relevant utdanning for godkjenningsområdene for eksempel vil være utdanning innen elektro. Foretaket mener dette kun kan brukes som et eksempel på relevant utdanning og ikke er et krav. Foretaket informerer om at det ikke foreligger en egen bachelorgrad for å prosjektere brannalarmanlegg og ledesystem, og viser til at prosjektering av brannalarm og ledeystem ikke er underlagt elektrofagretning, men at prosjekterende har ansvar for å følge NS 3960 og NS EN 1838. Foretaket viser til at prosjekterende av brannalarmanlegg skal kunne vite om type deteksjon, plassering, ha kunnskap om brannfysikk og kunne følge standarden som er gjeldende. Videre skriver foretaket at prosjekterende av ledesystem skal kunne vite om plassering av ledestriper/linjer, eller armaturer, ha kunnskap om brannfysikk og kunne følge standarder som er gjeldende. Foretaket viser også til at en branningeniør (RIBR) har flere oppgaver relatert til både brannalarmanlegg og ledesystem.

Foretaket mener på bakgrunn av det ovennevnte at det er dokumentert oppfyllelse av kravene til utdanning og praksis for begge de påklagde godkjenningsområdene, og ønsker derfor en ny vurdering på bakgrunn av tilleggsinformasjonen gitt i denne klagen.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdene prosjektering av brannalarmanlegg i tiltaksklasse 2 og prosjektering av ledesystem i tiltaksklasse 2.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket i søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset det omsøkte godkjenningsområdet. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Samlet vurdering av godkjenningsområdene:

- **Prosjektering av brannalarmanlegg i tiltaksklasse 2**
- **Prosjektering av ledesystem i tiltaksklasse 2**

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig prosjekterende i tiltaksklasse 2 er høyere fagskolegrad eller tilsvarende med tilhørende ti års relevant praksis, eller bachelorgrad eller tilsvarende med tilhørende seks års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil for eksempel være høyere fagskolegrad eller bachelorgrad innen elektro.

Foretaket har som nevnt dokumentert at faglig leder Roald Steig har bachelorgrad i brannsikkerhet fra 2007. Bachelorgrad oppfyller følgelig kravet til utdanningsnivå. I tillegg til å være på nødvendig nivå må også utdanningen være tilstrekkelig relevant for de påklagde godkjenningsområdene. Spørsmålet blir derfor om den dokumenterte utdanningen er relevant for prosjektering av brannalarmanlegg og ledesystem.

Ved vurderingen av om utdanningen anses som relevant vil fagretning og fagkombinasjon være sentralt, jf. SAK10 § 11-3 og tilhørende veiledning. Et avgjørende moment vil være om utdanningens innhold og fagretning gjenspeiler det påklagede godkjenningsområdets innhold og arbeidsoppgaver.

Kravet til relevans understreker at utdanningen må gi teoretisk kompetanse innen det fagområdet foretaket søker sentral godkjenning for. Det vises i denne sammenheng til en uttalelse fra Kommunal- og distriktsdepartementet av 22.01.2018, hvor departementet gir en

tolkningsuttalelse vedrørende forståelsen av SAK10 § 11-2 om utdanningsnivåer. I tolkningsuttalelsen uttaler også departementet følgende om kravet til relevant utdanning gitt i SAK10 § 11-3:

«Det fremgår således direkte av forskriftens ordlyd at det er et grunnleggende vilkår at både utdanning og praksis må være relevant for området det søkes om. Kravet om at utdanningen må være relevant er ment å understreke at foretaket, i tillegg til Side 6 praksis, må ha nødvendig teoretisk kompetanse innenfor sitt fagområde (eks. arkitektur, konstruksjonsteknikk, murarbeid mv.).»

Godkjenningssområdene omfatter prosjektering av brannalarmanlegg og ledesystem. Prosjektering av brannalarmanlegg og ledesystem skal angi nødvendige ytelser for produkter og komponenter som inngår i installasjonen. Prosjekteringen skal baseres på brannkonsept og branntegninger for bygningen, herunder rømningsforhold for plassering av produktene og komponentene. Et ledesystem kan omfatte markeringsskilt, retningsskilt, ledelinjer og nøddlys. Komponenter i systemet kan være elektriske, belyste eller etterlysende. Tiltaksklasseplassering for prosjektering vil være avhengig av bygningens risikoklasse og brannklasse, samt størrelse på bygningen, jf. SAK10 § 13-5 andre ledd bokstav q og r, med tilhørende veiledning. For at en utdanning skal anses relevant for prosjektering av brannalarmanlegg og ledesystem er det følgelig avgjørende at utdanningen innehar relevante fag innen elektroteknikk, herunder installasjon av elektroniske systemer.

Det fremgår av innsendt fagplan for utdanningen til Steig at den innehar opplæring i fag som *innføringsmatematikk og datateknikk, nyskaping og prosjektarbeid, matematikk og statistikk, fysikk, kvalitet, sikkerhet og risiko, mekanikk, brannodynamikk, bygningsteknologi og brannteknisk prosjektering*. Til forskjell fra dette retter eksempelvis en bachelorgrad innen elektro eller elkraftteknikk seg mot fag innen elektriske anlegg og installasjoner, elektroniske systemer, svakstrømsteknikk, sterkstrømsteknikk etc.

Direktoratet finner at utdanningen gir god kunnskap for utarbeidelse av brannkonsept, og at den har relevante elementer for de påklagde godkjenningssområdene, men kan ikke se at den innehar opplæring innen den mest vesentlige delen av godkjenningssområdenes faglige innhold, herunder fag knyttet til elektronikk og installasjon av elektroniske systemer. Direktoratet finner derfor ikke at den dokumenterte utdanningen gjenspeiler de påklagde godkjenningssområdenes innhold og arbeidsoppgaver i tilstrekkelig grad. Utdanningen vurderes dermed til å ikke være tilstrekkelig relevant for prosjektering av brannalarmanlegg og ledesystem.

Direktoratet ønsker også å bemerke at rådgivende ingeniør brann (RIBR) har ansvar for utarbeidelse av helhetlig brannkonsept med prosjekteringsforutsetninger, og fastsetter ytelseskrav, men at det er rådgivende ingeniør elektro (RIE) som prosjekterer på detaljnivå og er ansvarlig for valg av løsninger når det gjelder det elektriske.

Foretaket har som nevnt også vist til at Steig har fullført kurset FG-750 Automatiske brannalarmsystemer. Det er også dokumentert at daglig leder Hussain har sertifikat FG-750:1 Regler for automatiske brannalarmanlegg. Til dette vil direktoratet bemerke at byggesaksforskriften stiller krav om formell utdanning. Kompetanse i form av kurs, seminar eller andre autorisasjoner i etterkant av utdanning kan derfor ikke veie opp for manglende formell, relevant utdanning. Dette er også stadfestet av Klagenemnda for sentral godkjenning flere ganger, ref. blant annet nemndas saksnummer 70/20, 50/21, 25/22 og 11/23.

Utdanningskravet er dermed ikke oppfylt.

Krav til praksis

Det er krav om at dere skal ha faglig ledelse med både relevant utdanning på rett nivå og relevant praksis over tid. De ordinære kravene til utdanning og praksis åpner ikke for å la praksis kompensere for manglende utdanning eller motsatt. Kravene fremgår av SAK10 §§ 11-1 andre ledd, 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledning.

Som følge av at kravet til utdanning ikke er oppfylt, er det ikke nødvendig å gå detaljert igjennom referanseprosjektene for å kunne avgjøre klagen. Direktoratet bemerker kort at foretaket har vist til referanseprosjekter som omhandler arbeider som omfattes av det påklagede godkjenningsområdet. Når det gjelder relevansvurderingen av praksis, beror denne på at praksis skal bygge på utdanningen som kreves – både utdanningsnivå og utdanningsretning, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning. Ettersom det ikke er dokumentert tilstrekkelig relevant utdanning, vil heller ikke tilhørende praksis anses relevant i dette tilfellet. Praksis kan som nevnt ikke veie opp for manglende relevant utdanning.

Konklusjon

På bakgrunn av det ovenfor nevnte finner direktoratet at TFC – Technical Fire Consulting AS verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdene prosjektering av brannalarmanlegg i tiltaksklasse 2 og prosjektering av ledesystem i tiltaksklasse 2.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet gjør for øvrig oppmerksom på at foretaket igjen kan søke om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at vilkårene i kapittel 11, og øvrige vilkår etter forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for de påklagede godkjenningsområdene.»

Klager har i e-post datert 11.09.2023 sendt inn kommentarer til direktoratets saksfremlegg i den aktuelle saken. Frist for kommentarer til saksfremlegget var satt til 08.09.2023 kl. 12.00, således er fristen oversittet. Klagenemnda har allikevel tatt kommentarene med i vurderingen, men kan ikke se at de har avgjørende betydning for resultatet i saken.

Sak 27/23 Klage på vedtak om tilbaketrekking av sentral godkjenning fra SALTEN CONSULT AS (klagesaksnr. 2023/1854).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder tilbaketrekking av sentral godkjenning etter tilsyn for følgende godkjenningsområder:

- Prosjektering av geoteknikk i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 2
- Uavhengig kontroll av geoteknikk i tiltaksklasse 2

I e-post innsendt 30.06.2023 ble vedtak av 30.06.2023 påklaget av foretaket ved daglig leder Nicolai Greaker. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet førte digitalt tilsyn med Salten Consult AS 11.05.2023. Foretaket fikk i forkant av møtet en innkalling til tilsynsmøtet, med en oversikt over hvilke dokumenter som ville bli gjennomgått på møtet, og som foretaket måtte ha klart. Tilsynet hadde fokus på utvalgte deler av foretakets kvalitetssikringsrutiner og deres ivaretagelse av rollen som ansvarlig prosjekterende i henhold til kravene i byggesaksforskriften (SAK10) §§ 10-1 andre ledd og 12-3.

I tilsynsrapport og varsel om tilbaketrekking av den sentrale godkjenningen datert 13.06.2023 ble det vist til følgende avvik:

1. Manglende dokumentasjon på kvalitetssikring av egen prosjektering i henhold til SAK10 §§ 10-1 andre ledd bokstav a og b og 12-3 bokstav a med tilhørende veiledning.

2. Manglende rutine for kvalitetssikring av prosjektering i henhold til SAK10 §§ 10-1 andre ledd bokstav a og b og 12-3 bokstav a med tilhørende veiledning.
3. Mangelfull rutine for vurdering og styring av innleide foretaket i henhold til SAK10 §§ 10-1 andre ledd bokstav c og 12-6 tredje ledd med tilhørende veiledning.

Avvik er i varselet om tilbaketrekking definert som brudd på krav i plan- og bygningslovgivningen (pbl.). Videre er det vist til at sentral godkjenning for ansvarsrett skal trekkes tilbake ved alvorlige eller gjentatte overtredelse av plan- og bygningslovgivningen, jf. SAK10 § 13-6 første ledd bokstav a. Direktoratet fant på bakgrunn av avvikene som ble avdekket i tilsynet at det var grunnlag for å varsle om tilbaketrekking av sentral godkjenning etter SAK10 § 13-6 første ledd bokstav a. I varselet er det også vist til at sentral godkjenning skal trekkes tilbake når foretaket ikke lenger oppfyller kravene som stilles for å kunne ha sentral godkjenning. Et av kravene gjelder kvalitetssikringsrutiner, både skriftlige rutiner og bruk av rutinene. I vurderingen ble det vist til at foretaket ved søknad om sentral godkjenning har erklært at det har kvalitetssikringsrutiner som oppfyller kravene i plan- og bygningsloven, jf. SAK10 kapittel 10. Resultatet av tilsynet viste at foretaket ikke i tilstrekkelig grad har de kvalitetssikringsrutinene som ble erklært ved søknad. Direktoratet fant på bakgrunn av dette at det var grunnlag for å varsle om tilbaketrekking av sentral godkjenning også etter SAK10 § 13-6 første ledd bokstav b.

Foretaket ble gitt en frist til 28.06.2023 for å komme med eventuelle tilbakemeldinger til varselet. Det ble ikke mottatt noen kommentarer eller merknader fra foretaket.

I vedtak av 30.06.2023 ble foretakets sentrale godkjenning trukket tilbake. Det ble vist til at foretaket hadde brutt med vilkårene for sentral godkjenning ved at det ikke i tilstrekkelig grad hadde dokumentert kvalitetssikringsrutiner som ivaretar kravene i byggesaksforskriften, og ved at det ikke hadde dokumentert kvalitetssikring av egen prosjektering. Direktoratet fant derfor grunnlag for å trekke tilbake den sentrale godkjenningen til foretaket.

Generelle opplysninger om foretaket

Salten Consult AS fikk sentral godkjenning første gang 14.11.2019. I perioden 05.12.2022 og frem til vedtak om tilbaketrekking av sentral godkjenning 30.06.2023 hadde foretaket sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Prosjektering av geoteknikk i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 2
- Uavhengig kontroll av geoteknikk i tiltaksklasse 2

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret to inntektsmottakere og ligger i Rognan i Saltdal kommune i Nordland. Nicolai Greaker er daglig leder. Han har mastergrad i bygg- og miljøteknikk fra 2014. Cathrine Yvonne Pedersen er faglig ansvarlig i foretaket. Hun har også mastergrad i bygg- og miljøteknikk fra 2014.

Foretaket har sin virksomhet innen tjenesteyting/konsulenttjenester innen taksering, prosjektadministrasjon, prosjektledelse, byggeledelse, konstruksjonsberegninger, geoteknikk, og annet som naturlig faller sammen med dette. Selskapet driver også med investering samt kjøp og salg i andre selskaper. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 71.121 Byggeteknisk konsulentvirksomhet.

Saksgang

17.04.2023 Innkalling til tilsynsmøtet

11.05.2023 Gjennomføring av tilsyn via Teams

13.06.2023 Tilsynsrapport og varsel om tilbaketrekking av sentral godkjenning

28.06.2023 Frist for kommentarer til tilsynsrapport og varsel om tilbaketrekking

30.06.2023 Vedtak om tilbaketrekking av sentral godkjenning

30.06.2023 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

Foretakets anførsler

Foretaket ved daglig leder Nicolai Greaker anfører i klagen at det i telefonsamtale med tilsynsleder i etterkant av tilsynet ble konkludert med at foretakets sentrale godkjenning for godkjenningsområdene innen prosjektering skulle trekkes tilbake. I telefonsamtalen ble det ifølge foretaket bekreftet at tilbaketrekningen ville begrense seg til tilsynsområde prosjektering, og at foretakets sentrale godkjenning som uavhengig kontrollerende innen geoteknikk ville bestå. Videre skriver Greaker at det ikke har kommet klart frem av vedtaksbrevet at samtlige godkjenningsområder allikevel skulle trekkes tilbake, og at Greaker har forholdt seg til informasjonen som ble gitt i telefonsamtale med tilsynsleder.

Foretaket ber på bakgrunn av dette om at saken vurderes på nytt og at de kan beholde sentral godkjenning for uavhengig kontroll av geoteknikk i tiltaksklasse 2. Avslutningsvis så skriver foretaket at de har pågående oppdrag innen dette ansvarsområdet og ber om snarlig behandling slik at foretaket fremstår som ryddig ovenfor kommunen og ovenfor sine oppdragsgivere.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder tilbaketrekking av foretakets sentrale godkjenning.

Generelt om kravet til kvalitetssikringsrutiner

Foretak som søker sentral godkjenning for ansvarsrett skal ha kvalitetssikringsrutiner innenfor eget godkjenningsområde som sikrer etterlevelse av krav gitt i eller med hjemmel i pbl., jf. SAK10 § 10-1 andre ledd.

En kvalitetssikringsrutine er en prosedyre som beskriver hvordan foretaket vil sikre ivaretagelse av ansvar, plikter, oppgaver og etterlevelse av regelverk. Rutinen skal beskrive

formål, hva som skal gjøres eller oppnås ved å følge rutinen, hvem som utfører eller har ansvar for gjennomføring av rutinen, når rutinen skal gjennomføres og hvilke underliggende dokumenter (som maler, sjekklister etc.) som er knyttet til rutinen. Kvalitetssikringsrutinene skal være skriftlig nedfelt, gjenspeile foretakets praksis og ikke være mer omfattende enn nødvendig, jf. SAK10 § 10-1 og innledningen til veiledningen.

Ved søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett skal foretaket skriftlig og på en oversiktlig måte dokumentere at det oppfylder krav til kvalitetssikringsrutiner som angitt i SAK10 § 10-1 andre ledd. Dokumentasjonen kan kreves fremlagt i en nærmere angitt form som viser hvordan kravene er ivaretatt, jf. SAK10 § 5-1 tredje ledd, jf. SAK10 § 10-2 andre ledd. Gjennom elektronisk innsending av søknad om sentral godkjenning vil foretaket måtte erklære at det har kvalitetssikringsrutiner som ivaretar krav i plan- og bygningslovgivningen og er tilpasset foretaket og de godkjenningssområdene det søker sentral godkjenning for.

Direktoratet for byggkvalitet fører tilsyn med sentralt godkjente foretak og kan i den forbindelse kreve fremlagt dokumentasjon på at kravet til kvalitetssikringsrutiner er oppfylt, jf. SAK10 § 13-1 andre ledd og tilhørende veiledning. Dokumentasjonen kan også kreves fremlagt av Klagenemnda for sentral godkjenning. Tilsyn med foretakene er basert på tilfeldig utvelgelse eller etter innrapporteringer blant annet fra kommuner. En eventuell advarsel ved et tilsyn vil bli tatt med i vurderingen av foretakets søknad om fornyelse av sentral godkjenning.

Det er ikke tilstrekkelig å vise til at foretaket har rutiner som nevnt ovenfor, da det også må dokumenteres at rutinene er i aktiv bruk, jf. SAK10 § 10-1 andre ledd og tilhørende veiledning. Kravet om at rutinene faktisk er i bruk følger også av lovens forarbeider hvor det fremgår at «Krav til rutiner innebærer i tillegg til at foretakene skal ha kvalitetssystem som ivaretar kravene også at de skal vise at systemene er i bruk.», jf. Ot.prp.nr.45 (2007-2008) s. 328.

Foretakets rutiner skal være tilpasset de godkjenningssområdene foretaket har eller søker sentral godkjenning for, jf. SAK10 § 10-2 andre ledd og tilhørende veiledning. Omfanget av rutinene kan differensieres etter foretakets størrelse, fagområder og de tiltaksklasser foretaket arbeider innenfor, jf. SAK10 § 10-1 andre ledd og tilhørende veiledning.

Kravene til kvalitetssikringsrutiner er kumulative. Det vil si at samtlige rutiner må være på plass for at kravet til kvalitetssikringsrutiner skal være oppfylt.

Krav til kvalitetssikring av eget arbeid (SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav a og b med tilhørende veiledning)

Krav i henhold til SAK10

Foretaket skal i henhold til SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav a, og med tilhørende veiledning, ha rutiner for å identifisere, ivareta, herunder verifisere og dokumenter oppfyllelse av relevante krav gitt i eller med hjemmel i pbl. som gjelder foretakets godkjenningssområde, jf.

SAK10 § 1-2 bokstav c, for å sikre at alle relevante krav og vilkår oppfylles i tiltaket. Videre skal foretaket også ha rutiner for å ivareta de plikter og oppgaver som følger av foretakets ansvar og funksjon, jf. SAK10 kap. 12.

Det forutsettes at foretaket med sentral godkjenning gjennomfører kvalitetssikring av eget arbeid i henhold til egne rutiner. Kvalitetssikringsrutinen skal beskrive hvordan kvalitetssikring av eget arbeid gjennomføres og hvordan kvalitetssikring dokumenteres. Det skal kunne legges frem dokumentasjon på at kvalitetssikring er gjennomført som beskrevet i foretakets rutiner.

Ansvarlig prosjekterende skal blant annet sørge for at prosjekteringen er kvalitetssikret og dokumentert i henhold til byggt teknisk forskrift kapittel 2 og er tilstrekkelig grunnlag for utførelsen. De skal også sørge for at eventuelle vilkår som følger av tillatelse eller særskilte krav til prosjekteringen gitt i eller med hjemmel i plan - og bygningsloven er oppfylt, jf. SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav a og b, jf. § 12-3 bokstav a med tilhørende veiledning.

Foretakets rutine for kvalitetssikring av prosjektering

I innkallingen til tilsynsmøtet ble foretaket bedt om å klargjøre blant annet rutiner for kvalitetssikring av prosjektering. Det ble vist til at den slik rutine blant annet skal beskrive hvordan foretaket identifiserer krav, hvordan foretaket ivaretar kravene i prosjekteringen og hvordan foretaket dokumenterer at kravene er ivarettatt. Det ble informert om at dokumentasjonen ville bli gjennomgått i tilsynsmøtet.

I tilsynsmøtet la foretaket frem dokumentet *Salten Consult Kvalitetssikring* som inkluderte foretakets kvalitetssikringsrutiner. To av rutinene var *Rutine for ansvarlig prosjekterende* og *Rutine for kvalitetssikring av prosjektering*. De fremviste rutinene er ikke tilstrekkelig dekkende for faget geoteknikk da de ikke utdyper hvordan foretaket innhenter kunnskapsgrunnlag om tiltakenes grunnforhold og kartgrunnlag. Rutinen beskriver ikke at det gjennomføres besiktigelses eller hvordan foretaket gjennomfører grunnundersøkelser. Foretaket opplyste i møtet at det benyttes beregningsverktøy i arbeidet med geoteknikk, men dette er ikke omtalt i rutinene. Videre beskriver ikke rutinen hvilke grunnlag, standarder etc. som foretaket benytter i sin prosjektering. Dette er heller ikke synliggjort i innsendte sjekklister. Det er på bakgrunn av dette direktoratets vurdering at fremlagte rutiner er mangelfulle sett opp mot kravet i SAK10 § 10-1 bokstav a og b med tilhørende veiledning.

Foretakets dokumentasjon av utført kvalitetssikring av prosjektering

I innkallingen til tilsynsmøtet ble foretaket bedt om å klargjøre dokumentasjon på utført kvalitetssikring av prosjektering i form av dokumentasjon fra to ulike tiltak som viser at prosjekteringen er kvalitetssikret. Det ble informert om at det måtte være tydelig hvilken type tiltak det er, og at de måtte identifiseres med kommune, gårds- og bruksnummer og adresse. Siden foretaket har sentral godkjenning for både prosjektering av konstruksjonssikkerhet og prosjektering av geoteknikk, ble det informert om at

dokumentasjonen måtte være representativ for begge godkjenningsområdene, og at det grunnlaget foretaket har prosjektert etter måtte være tilgjengelig i tilsynsmøtet.

I tilsynsmøtet informerte foretaket om at det kun hadde tatt på seg to oppgaver innen godkjenningsområdet geoteknikk. Det var kun ett av prosjektene som hadde kommet så langt at det kunne legges frem dokumentasjon fra prosjekteringen. Foretaket la frem dokumentet *Sjekkliste Geoteknikk, Tekniske notater og rapporter* fra prosjektnavn *Hepro*. Direktoratet spurte i tilsynsmøtet om det var utarbeidet en geoteknisk rapport. Foretaket kunne ikke vise til dette i møtet, men skulle ettersende denne sammen med de resterende dokumentene som ble gjennomgått i tilsynsmøtet. Foretaket har i forrige søknad om sentral godkjenning blant annet vist til dette prosjektet som et av sine referanseprosjekter. I beskrivelsen viser foretaket til at de var ansvarlig for prosjektering av geoteknikk i forbindelse med oppføring av nytt fabrikklokale for *Hepro AS*. Videre skrev foretaket i beskrivelsen at de gjennomførte kartlegging av grunnforhold, stabilitetsvurdering og utarbeidet geoteknisk rapport og fundamentplan. Foretaket sendte ikke inn den etterspurte geotekniske rapporten, og tilsynsleder tok derfor kontakt med foretaket 07.06.2023 og etterlyste rapporten. Foretaket opplyste da over telefon at de ikke hadde denne rapporten og at foretakets arbeid innen geoteknikk ikke hadde blitt utført slik det skulle blitt.

I tillegg til dokumentet *Sjekkliste Geoteknikk, Tekniske notater og rapporter* fra prosjektnavn *Hepro* har foretaket også sendt inn *Sjekkliste Geoteknikk prosjektering* og *Sjekkliste Rasvurdering, Tekniske notater og rapporter*. Disse sjekklister er imidlertid kun en mal, og det er ikke dokumentert eller vist eksempler på at disse faktisk har vært tatt i bruk. Det er derfor ikke mulig for direktoratet å vurdere om disse sjekklister er i henhold til kravet og intensjonen som følger av SAK10.

Når det gjelder den dokumenterte sjekklister fra prosjekt *Hepro* finner ikke direktoratet at denne alene kan anses som tilstrekkelig dokumentasjon på gjennomført kvalitetssikring av prosjektering av geoteknikk. Sjekklister sier ingenting om hva som er kvalitetssikret, eller hva det er kvalitetssikret oppimot. Det er ikke vist til konkrete myndighetskrav, forutsetninger, standarder eller konkrete data som tiltaket er kvalitetssikret etter, det er heller ikke vist til hva som skal ivaretas i prosjekteringen eller i faget, eller hvilke undersøkelser som er gjort. Den dokumenterte sjekklister mangler derfor sporbarhet, og det er ikke dokumentert at arbeidet er riktig prosjektert i henhold til aktuelle krav. Mye av informasjonen det vises til i sjekklister ville gjerne vært gjenspeilet i en geoteknisk rapport. Uten nevnte rapport eller annen dokumentasjon blir sjekklister verdiløs som dokumentasjon på kvalitetssikring av prosjektering.

Det er på bakgrunn av dette ikke dokumentert ovenfor direktoratet at *Salten Consult AS* har foretatt tilstrekkelig kvalitetssikring. Direktoratets vurdering er derfor at fremlagt dokumentasjon på gjennomført kvalitetssikring er mangelfull sett opp imot kravet i SAK10 § 10 - 1 andre ledd bokstav a og b.

Krav til kvalitetssikringsrutiner for å styre andre foretak som foretaket knytter til seg (SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav c med tilhørende veiledning)

Krav i henhold til SAK10

Foretaket skal i henhold til SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav c med tilhørende veiledning ha kvalitetssikringsrutiner som angir hva foretaket har kompetanse til å utføre med egne ansatte, innenfor godkjenningsområdet, før det må knytte til seg andre foretak, rutiner som sikrer at tilknyttede foretak har nødvendige kvalifikasjoner, samt rutiner som sikrer styring av tilknyttede foretak gjennom hele prosjektperioden.

Dersom det brukes underentreprenører skal disse også vurderes etter kravene i byggesaksforskriften, dette gjelder både krav til kvalifikasjoner og kvalitetssikringsrutiner. Det er det ansvarlige foretaket som plikter å sørge for at det brukes tilstrekkelig kompetanse i det aktuelle tiltaket, og som har ansvar for eventuelle underentreprenører som benyttes.

Foretaket skal også kunne synliggjøre avgrensning av eget arbeid, jf. SAK10 § 10 - 1 andre ledd bokstav c og tilhørende veiledning. Med dette menes det hva foretaket har kompetanse til å utføre med egne ansatte innenfor egne godkjenningsområder før det knytter til seg andre foretak.

Foretakets dokumentasjon og rutine for vurdering og styring av innleid foretak

I innkallingen til tilsynsmøtet ble foretaket bedt om å klargjøre blant annet rutiner for vurdering og styring av underleverandører i henhold til SAK10 §§ 10-1 andre ledd bokstav c og 12-3 bokstav g med tilhørende veiledninger samt dokumentasjon som viser at foretaket har vurdert underleverandørers kvalifikasjoner og gjennomføringsevne.

I tilsynsmøtet opplyste foretaket om at det ikke benytter seg av underkonsulenter som prosjekterer under Salten Consult AS sin ansvarsrett. Foretaket kunne imidlertid legge frem rutine *Rutine for organisering og kompetanse* og *Rutine for vurdering og styring av foretaket under bedriftens ansvarsrett*.

Det fremgår av rutinen for vurdering og styring av foretak under Salten Consult AS sin ansvarsrett at rutinenes hensikt er å sikre at oppgaver under deres ansvarsrett blir gjennomført av kvalifisert fagkompetanse, sikre at oppgaver som gjennomføres av innleide blir kvalitetssikret og dokumentert, samt å sikre styring og oppfølging av innleide foretak. Det fremgår imidlertid ikke tydelig av noen av de fremviste rutineene hvordan kvalifikasjonene av innleide foretak skal vurderes og hvilke krav kvalifikasjonene skal vurderes opp imot.

Det er på bakgrunn av dette direktoratets vurdering at fremlagt rutine for styring av innleide foretak som jobber på foretakets ansvarsrett er mangelfull sett opp imot kravet som følger av SAK10 § 10-1 bokstav c med tilhørende veiledning.

Foretaket skal som nevnt også kunne synliggjøre avgrensning av eget arbeid, jf. SAK10 § 10 - 1 andre ledd bokstav c og tilhørende veiledning. I tilsynsmøtet opplyste foretaket om at det

ikke tar på seg avanserte oppdrag innen geoteknikk, herunder oppdrag med kvikkleire. Dette er ikke informasjon som fremgår av de innsendte rutinene og dokumentasjonen som foretaket har sendt inn.

Vurdering av alvorlig overtredelse

Sentral godkjenning for ansvarsrett skal trekkes tilbake ved alvorlige eller gjentatte overtredelser av plan- og bygningslovgivningen, jf. SAK10 § 13-6 første ledd bokstav a. Bestemmelsen er en «skal» - regel, som gir direktoratet plikt til å trekke tilbake godkjenningen når ett av de to nevnte alternativene foreligger, jf. Ot.prp.nr.45 (2007 -2008) s. 327. Både veiledningen til denne bestemmelsen samt SAK10 § 13-6 andre ledd og tilhørende veiledning, gir nærmere eksempler på hva som er å regne som en alvorlig overtredelse. I veiledningen til SAK10 § 13-6 andre ledd er fravær av kvalitetssikring eller svikt i kvalitetssikringen, og manglende eller mangelfulle kvalitetssikringsrutiner angitt som eksempler på alvorlige overtredelser. Det er videre presisert at de oppgitte eksemplene i veiledningen til SAK10 § 13-6 ikke er ment å være uttømmende, og at hva som må anses som alvorlig overtredelse av plan- og bygningslovgivningen vil bero på en konkret vurdering. Flere feil eller mangler både i samme sak eller andre pågående saker til foretaket, som isolert sett ikke kan betegnes som alvorlige, kan samlet sett vurderes som alvorlige i lovens forstand og dermed begrunne tilbaketrekking av godkjenningen. Gjentatte brudd skal som hovedregel medføre tilbaketrekking av godkjenning.

Gjennomgangen ovenfor viser at Salten Consult AS sin kvalitetssikring av egen prosjektering er mangelfull. Det samme gjelder rutinene for kvalitetssikring av prosjektering, og rutinen for å styre andre foretak som foretaket knytter til seg.

Som tidligere nevnt har foretaket også ved søknad om sentral godkjenning vist til referanseprosjekt fra Saltdal kommune med gnr. 42 bnr. 186 og oppgitt at de var ansvarlig for prosjektering av geoteknikk i forbindelse med oppføring av nytt fabrikklokale for Hepro AS. Foretaket skrev i søknaden at dette innebar kartlegging av grunnforhold, stabilitetsvurdering og utarbeidelse av geoteknisk rapport og fundamentplan. Som det fremgår av gjennomgangen ovenfor kunne ikke foretaket, verken i tilsynsmøtet eller i etterkant av tilsynsmøtet, fremlegge den geotekniske rapporten som det ved søknad er informert om at de har utarbeidet. I telefonsamtale med direktoratet har foretaket også opplyst om at de ikke har denne rapporten, og at foretakets arbeid innen geoteknikk ikke hadde blitt utført som planlagt.

Direktoratet finner på bakgrunn av dette at foretaket også har gitt uriktige opplysninger ved innsending av søknad om sentral godkjenning. Det bemerkes at å gi uriktige opplysninger i forbindelse med søknad om sentral godkjenning er forhold som kan rammes av overtredelsesgebyr etter pbl. § 22-4 første ledd bokstav a og SAK10 § 13-7 bokstav a med tilhørende veiledning. Å gi uriktige opplysninger til godkjenningsordningen eller bygningsmyndighetene er også oppgitt som eksempel for hva som kan omfattes av

manglende oppfyllelse av pålitelighet og dugelighet, jf. SAK10 § 13-6 andre ledd med tilhørende veiledning.

Direktoratet har på grunnlag av det ovennevnte vurdert at sanksjonen i form av tilbaketrekking av sentral godkjenning står i et rimelig forhold til de avvik som er avdekket, jf. pbl. § 32-10 første ledd. Det understrekes at fravær eller svikt i kvalitetssikringen, og manglende eller mangelfulle kvalitetssikringsrutiner er å anse som alvorlige overtredelser, jf. SAK10 § 13-6 første og andre ledd med tilhørende veiledninger.

Direktoratet finner på bakgrunn av det ovennevnte at foretaket har brutt med vilkårene for å ha sentral godkjenning. Det bemerkes at bruddene og overtredelsene ikke retter seg mot et godkjenningsområde, men generelle brudd på plan- og bygningslovgivningen. Direktoratet ønsker også å bemerke at det er nær sammenheng mellom prosjektering av geoteknikk og uavhengig kontroll av geoteknikk. Det vises i denne sammenheng til ansvarlig kontrollerendes ansvar som følger av SAK10 § 12-5. Ansvarlig kontrollerende foretak skal kontrollere at prosjekteringen og utførelsen følger plan- og bygningsloven, forskriftene og byggetillatelsen. Innholdet av kontrollområdet reguleres i byggesaksforskriften § 14-2 og gjennomføring av kontrollen reguleres i § 14-7. Innenfor geoteknikk skal kontroll av prosjektering omfatte påvisning av at det er gjort kvalifisert undersøkelse for å bestemme geoteknisk kategori og pålitelighetsklasse. For kontroll av utførelse skal det påvises ved stikkprøver at forutsetninger i prosjekteringen er representative for forholdene på byggeplassen, samt at rapportering fra byggeplassen skjer i henhold til geoteknisk kategori. Dette fremgår av SAK10 § 13-5 fjerde ledd bokstav f med tilhørende veiledning. Etter en helhetlig vurdering finner direktoratet at dette begrunner tilbaketrekking av foretakets sentrale godkjenning i sin helhet, og ikke avgrenses til en bestemt funksjon, eller et bestemt godkjenningsområde. Selv om tilsynet var rettet mot funksjonen prosjekterende, vil tilbaketrekking av sentral godkjenning omfatte samtlige godkjenningsområder, i dette tilfellet også godkjenningsområdet uavhengig kontroll av geoteknikk, i tillegg til godkjenningsområdene innen prosjektering. Dersom det har oppstått misforståelser omkring dette på telefon, så beklager vi dette.

Vurdering av kvalifikasjonskrav

Sentral godkjenning for ansvarsrett skal videre trekkes tilbake når foretaket ikke lenger oppfyller kravene til kvalifikasjoner for sentral godkjenning som følger av denne forskriften, jf. SAK10 § 13-6 første ledd bokstav b. Det fremgår av veiledningen til bestemmelsen at dette alternativet dekker alle formelle krav som er eller vil bli stilt i byggesaksforskriften, herunder krav til utdanning, praksis, rutiner m.m.

Som allerede nevnt, erklærte foretaket ved søknad om sentral godkjenning at det har kvalitetssikringsrutiner som ivaretar krav i plan- og bygningslovgivningen, og som er tilpasset foretaket og de godkjenningsområdene det søker sentral godkjenning for. Manglende eller mangelfulle kvalitetssikringsrutiner kan få store konsekvenser, slik at helhetlige og tilpassede rutiner er av stor betydning.

Gjennomgangen ovenfor viser at foretakets kvalitetssikringsrutiner som det ved søknad om sentral godkjenning erklærte å ha, er mangelfulle sett opp mot kravet i SAK10 § 10-1. Direktoratet finner dermed at også grunnlaget for tilbaketrekking av sentral godkjenning etter SAK10 § 13-6 første ledd bokstav b er til stede for samtlige funksjoner.

Konklusjon

På bakgrunn av det ovenfor nevnte finner direktoratet at Salten Consult AS har brutt med vilkårene for sentral godkjenning, ved at det ikke er dokumentert at foretaket har kvalitetssikringsrutiner som ivaretar kravene i SAK10, i tillegg til at foretaket ikke har dokumentert tilstrekkelig kvalitetssikring av eget arbeid.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet gjør for øvrig oppmerksom på at foretaket igjen kan søke om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at vilkårene i kapittel 10, 11, og øvrige vilkår etter forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt. Dette innebærer at foretak som har fått sin sentrale godkjenning tilbaketrukket, skal dokumentere at det har foretatt en gjennomgang av sine kvalitetssikringsrutiner og at nødvendige tiltak er iverksatt for å forhindre gjentagelse av avvik fra krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven, samt at kvalitetssikringsrutinene er i aktivt bruk, jf. SAK10 § 13-6 femte ledd og tilhørende veiledning.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for de påklagede godkjenningsområdene.»

Sak 28/23 Klage på vedtak om avslag på søknad om fornyelse av sentral godkjenning fra 3B. ENTREPRENØR AS (klagesaksnr. 2023/1949).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om fornyelse av sentral godkjenning for følgende godkjenningsområde:

- Utførelse av plasstøpte betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 2

I klage innsendt 26.07.2023 ble vedtak av 26.07.2023 påklaget av foretaket ved Petter Ulriksborg. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 31.05.2023 søknad om fornyelse av sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 26.07.2023 avslo direktoratet delvis søknaden. Følgende godkjenningsområder ble innvilget:

- Utførelse av plasstøpte betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 1
- Utførelse av tømrerarbeid og montering av trekonstruksjoner i tiltaksklasse 1
- Utførelse av arbeid på bevaringsverdige byggverk i tiltaksklasse 1
- Utførelse av riving og miljøsanering i tiltaksklasse 1

Følgende godkjenningsområde ble ikke innvilget:

- Utførelse av plasstøpte betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 2

Avslaget ble begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert tilstrekkelig relevant utdanning på nødvendig nivå, jf. byggesaksforskriften (SAK10) §§ 11-2, 11-3, 11-5 med tilhørende veiledning. I vedtaket ble det vist til at foretaket hadde dokumentert faglig leder med utdanning som tømremester, som etter direktoratets vurdering ikke ble ansett å være tilstrekkelig relevant for godkjenningsområdet. Foretaket hadde også dokumentert fagbrev i betongfaget/forskalingsnekkerfaget, som ble vurdert som tilstrekkelig relevant, men som ikke oppfyller kravet til utdanningsnivå for funksjonen utførende i tiltaksklasse 2. Foretaket hadde dermed ikke dokumentert at det hadde kvalifikasjoner som var tilpasset godkjenningsområdet det var søkt om i tiltaksklasse 2, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd. Direktoratet fant imidlertid grunnlag for å innvilge godkjenningsområdet i tiltaksklasse 1.

Generelle opplysninger om foretaket

3B. Entreprenør AS fikk sentral godkjenning første gang 19.07.2017. I perioden 28.06.2021 – 16.06.2023 hadde foretaket sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Utførelse av plasstøpte betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 2
- Utførelse av tømrerarbeid og montering av trekonstruksjoner i tiltaksklasse 1
- Utførelse av arbeid på bevaringsverdige byggverk i tiltaksklasse 1
- Utførelse av riving og miljøsanering i tiltaksklasse 1

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret ni inntektsmottakere og ligger i Bjugn i Ørland kommune i Trøndelag fylke. Bjørn Morten Lund er daglig leder. For Lund er det dokumentert at han har fagbrev som forskalings snekker fra 1994, svennebrev i tømrefaget fra 1997 og mesterbrev som tømmer fra 1997. Det er også dokumentert at prosjektleder Petter Ulriksborg har svennebrev i tømrefaget fra 2006 og høyere fagskolegrad innen bygg fra 2023.

Foretaket har sin virksomhet innen å drive som bygningsentreprenør, med kjøp og salg av håndverkstjenester og bygningsmaterialer. Foretaket kan også engasjere seg i annen virksomhet eller ved aksjekjøp. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 41.200 Oppføring av bygninger.

Saksgang

31.05.2023 Søknad

29.06.2023 Foreløpig svarbrev

10.07.2023 Mottatt tilleggsinformasjon

26.07.2023 Vedtak om sentral godkjenning (Delvis avslag)

26.07.2023 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

Foretakets anførsler

Foretaket ved Petter Ulriksborg skriver i klagen at de forstår det som at direktoratet ikke har tatt i betraktning ettersendt dokumentasjon på teknisk fagskole for Petter Ulriksborg som ble etterspurt i brev av 29.06.2023. Videre ber foretaket om tilbakemelding dersom denne dokumentasjonen ikke er mottatt, og at utdanningen blir tatt med i direktoratets vurdering av søknaden. Dokumentasjon på utdanning er også vedlagt klagen.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførelse av plasstøpte betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 2.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket i søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset det omsøkte godkjenningsområdet. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person. De ordinære kravene til utdanning og praksis åpner ikke for å la praksis kompensere for manglende utdanning eller motsatt. Kravene fremgår av SAK10 §§ 11-1 andre ledd, 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledning.

Innledningsvis bemerkes det at vitnemålet til Ulriksborg ble mottatt av direktoratet i søknadsomgangen. Direktoratet beklager at dette ikke fremgår av vedtaket, og at det ikke

fremgår noen nærmere vurdering av utdanning og praksis for Ulriksborg. Dette vil blant annet være gjenstand for vurdering i det følgende.

Utførelse av plasstøpte betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 2

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig utførende i tiltaksklasse 2 er mesterbrev eller tilsvarende, med tilhørende tre års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil for eksempel være fagskole innen bygg og/eller anlegg, da det ikke finnes mesterbrev innen dette fagområdet.

Foretaket har som nevnt dokumentert at daglig leder Bjørn Morten Lund har fagbrev som forskalings snekker fra 1994, svennebrev i tømmerfaget fra 1997 og mesterbrev som tømmer fra 1997.

Fagbrev som forskalings snekker er relevant for det påklagde godkjenningsområdet, men oppfyller ikke kravet til utdanningsnivå for tiltaksklasse 2. Mesterbrev oppfyller imidlertid kravet til nødvendig utdanningsnivå. I tillegg til å være på nødvendig nivå, må utdanningen også være tilstrekkelig relevant for det påklagde godkjenningsområdet. Spørsmålet blir derfor om mesterbrev i tømmerfaget er tilstrekkelig relevant for utførelse av plasstøpte betongkonstruksjoner.

Ved vurderingen av om utdanningen anses som relevant vil fagretning og fagkombinasjon være sentralt, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning. Et avgjørende moment vil være om utdanningens innhold og fagretning gjenspeiler det påklagde godkjenningsområdets innhold og arbeidsoppgaver.

Fagområdet omfatter forskalings-, armering- og utstøpningsarbeider av konstruksjoner som fundamenter, vegger, søyler, bjelker og dekker, jf. SAK10 § 13-5 tredje ledd bokstav f med tilhørende veiledning. Eksempler på plasstøpte betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 2 kan være:

- plasstøpte betongkonstruksjoner i bygning med boenheter og mer enn 3 etasjer,
- plasstøpte betongkonstruksjoner i bygning for publikum og arbeidsbygning med inntil 5 etasjer,
- betongarbeider av anleggskonstruksjoner som kulverter, forstøtningskonstruksjoner og bruer,
- kummer og forstøtningskonstruksjoner med høyde over 2 m (med trafikkbelastning),
- kulverter og bruer med spennvidder inntil 10 m.

For at en utdanning skal anses som relevant for dette godkjenningsområdet er det avgjørende at utdanningen innehar relevante fag for støping, forskaling og betong.

Utdanning som tømmer innehar opplæring i konstruksjons- og innredningsarbeid i bygninger og produksjon og montering av elementer og moduler. Lærerplanen for tømmerfaget viser at kompetansemålene blant annet inneholder bygging av nye utvendige og innvendige konstruksjoner av tre og stål, bygge og montere ulike typer komplette veggkonstruksjoner, velge konstruksjoner og løsninger ved rehabiliterings- og ombyggingsarbeid som forebygger skader, og montere vinduer og dører og isolere og tette rundt dem. Til forskjell fra dette inneholder utdanning i betongfaget opplæring i fundamentering, forskaling, armering, montasje av innstøpingsgoods og isolasjonsprodukter, utstøping av betong, produksjon av betongelementer, betongrehabilitering, branntetting og fugging.

Som tidligere nevnt finnes det ikke mesterbrev for dette fagområdet. Relevant utdanning for dette området i tiltaksklasse 2 eller høyere vil derfor kunne være høyere fagskolegrad eller bachelorgrad innen bygg eller anlegg. Disse utdanningene innehar opplæring i emner som blant annet betong- og stålkonstruksjoner, bygg- og anleggskonstruksjoner, konstruksjonslære, materialteknologi mm.

Direktoratet kan ikke se at utdanning innen tømmerfaget gjenspeiler det påklagede godkjenningssområdet innhold og arbeidsoppgaver i tilstrekkelig grad, og finner derfor at utdanningen ikke er tilstrekkelig relevant for godkjenningssområdet. Tilsvarende vurderinger er også stadfestet av Klagenemnda for sentral godkjenning tidligere, ref. blant annet nemndas saksnummer 149/17, 54/19, 03/20, 44/21 og 25/22.

Direktoratet vurderer som nevnt at fagbrev som forskalingsnekker er relevant for utførelse av plasstøpte betongkonstruksjoner. Det understrekes likevel at det ved søknad om sentral godkjenning må dokumenteres tilstrekkelig relevant utdanning på nødvendig nivå, jf. SAK10 §§ 11-3 og 11-5. Det innebærer at mesterbrevet, som oppfyller kravet til utdanningsnivå for utførelse i tiltaksklasse 2, også må være relevant sett opp mot innholdet i godkjenningssområdet. Det er ikke tilstrekkelig å vise til relevant utdanning på lavere nivå enn det som kreves. Som det følger av vurderingen ovenfor vurderes mesterbrev i tømmerfaget som ikke tilstrekkelig relevant for utførelse av plasstøpte betongkonstruksjoner.

Utdanningskravet er dermed ikke oppfylt for Lund.

Foretaket har som nevnt også dokumentert at prosjektleder Petter Ulriksborg har høyere fagskolegrad innen bygg fra 2023. Denne utdanningen oppfyller kravet til relevant utdanning på nødvendig nivå for det påklagede godkjenningssområdet.

Utdanningskravet er dermed oppfylt for Petter Ulriksborg.

Krav til praksis

For funksjonen utførende i tiltaksklasse 2 må foretaket videre dokumentere tre års relevant praksis opparbeidet etter endt utdanning på nødvendig nivå, jf. SAK10 § 11-3.

I vurderingen av foretakets praksis skal direktoratet blant annet legge vekt på om den er oppdatert, praksisens varighet og tilknytningen til godkjenningssområdet. Relevant praksis vil også si at den bygger på den utdanningen som kreves - både utdanningsnivå og utdanningsretning. Praksis det vises til må være fra samme eller høyere tiltaksklasse som søknaden om sentral godkjenning gjelder. Videre skal relevant utdanning og praksis for et godkjenningssområde i utgangspunktet tilhøre samme person, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd og 11-3 første ledd med tilhørende veiledning.

Foretaket har vist til faglig leder Ulriksborg som oppfyller kravet til utdanningsnivå, og må videre dokumentere tre års relevant praksis etter endt utdanning tilhørende ham.

Ettersom Ulriksborg har fullført fagskolegraden i 2023 er ikke kravet til praksis etter endt utdanning oppfylt. Når foretakets faglige ledelse har videreutdannet seg, er det også anledning til å legge vekt på praksis opparbeidet før endt utdanning. Hvert år med relevant praksis før utdanningen er avsluttet godskrives med et halvt år, jf. SAK10 § 11-3 andre og tredje ledd. Spørsmålet blir derfor om den høyere fagskolegraden i dette tilfellet kan vurderes som videreutdanning i henhold til SAK10 § 11-3, slik at det kan legges vekt på praksis opparbeidet før endt grad.

Direktoratet vurderer at en videreutdanning må være en formell utdanning som bygger videre på en formell, relevant utdanning i bunn. Dette bunner i at praksis skal bygge på et teoretisk grunnlag som er relevant for godkjenningssområdet. Denne forståelsen er også tidligere lagt til grunn av Klagenemnda for sentral godkjenning, ref. nemndas saksnummer 19/21 og 20/22. For at den høyere fagskolegraden skal vurderes som videreutdanning for det påklagede godkjenningssområdet, må det derfor for Ulriksborg dokumenteres relevant utdanning i bunn for utførelse av plasstøpte betongkonstruksjoner.

Foretaket har som nevnt dokumentert at Ulriksborg i tillegg til fagskolegraden har svennebrev i tømmerfaget fra 2006. Det vises i denne sammenheng til vurderingen av utdanning i tømmerfaget ovenfor. Direktoratet kan som nevnt ikke se at utdanning i tømmerfaget inneholder en tilstrekkelig faglig bredde og dybde innenfor betongfaget til at den kan anses relevant for plasstøpte betongkonstruksjoner. På bakgrunn av dette kan ikke eventuell praksis det er vist til før fullført fagskolegrad i 2023 vektlegges etter SAK10 § 11-3 andre og tredje ledd, da den ikke bygger på et relevant teoretisk grunnlag. Ulriksborg vil derfor ikke oppfylle kravet til praksislengde for det påklagede godkjenningssområdet på nåværende tidspunkt.

Direktoratet bemerker kort at foretaket har vist til referanseprosjekter som omhandler arbeider som omfattes av det påklagede godkjenningssområdet. Som nevnt bygger ikke denne praksisen på relevant utdanning, og vil dermed heller ikke anses relevant i dette tilfellet.

Kravet til praksis er dermed ikke oppfylt.

Konklusjon

På bakgrunn av det ovenfor nevnte finner direktoratet at 3B. Entreprenør AS verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførelse av plasstøpte betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 2.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet gjør for øvrig oppmerksom på at foretaket igjen kan søke om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at vilkårene i kapittel 11, og øvrige vilkår etter forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for det påklagede godkjenningsområdet.»

Sak 29/23 Klage på vedtak om avslag på søknad om sentral godkjenning fra LUND MASKIN AS (klagesaksnr. 2023/2127).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om sentral godkjenning for følgende godkjenningsområde:

- Uavhengig kontrollerende: overordnet ansvar for kontroll i tiltaksklasse 1

I klage innsendt 14.08.2023 ble vedtak av 09.08.2023 påklaget av foretaket. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 30.06.2023 søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 09.08.2023 avslo direktoratet søknaden. Følgende godkjenningsområde ble ikke innvilget:

- Uavhengig kontrollerende: overordnet ansvar for kontroll i tiltaksklasse 1

Avslaget ble begrunnet med at det ikke var dokumentert tilstrekkelig relevant utdanning, jf. byggesaksforskriften (SAK10) §§ 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledning. Det ble også bemerket at foretaket heller ikke hadde dokumentert tilstrekkelig relevant praksis med det omsøkte fagområdet. Foretaket hadde dermed ikke dokumentert at det hadde kvalifikasjoner som var tilpasset godkjenningsområdet det var søkt om, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd.

Generelle opplysninger om foretaket

Lund Maskin AS fikk sentral godkjenning første gang 28.03.2000. I perioden 28.01.2015 – 28.01.2018 hadde foretaket sentral godkjenning for godkjenningsområdene grunnarbeid og landskapsutforming i tiltaksklasse 2 og riving og miljøsanering i tiltaksklasse 1. Foretaket søkte om fornyelse av denne godkjenningen 26.11.2017, men fikk i vedtak datert 22.02.2018 avslag på søknaden i sin helhet. Begrunnelsen var at det ikke var dokumentert at minimumskravet til utdanningsnivå for å være kvalifisert for sentral godkjenning var oppfylt, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 med tilhørende veiledning.

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret tre inntektsmottakere og ligger i Trondheim. Fred Inge Lund er daglig leder. For Lund er det dokumentert resultater fra 1-årig grunnkurs fra Skjetlein jordbruksskole fra 1980, resultater fra 1-årig grunnkurs i studieretning for handels- og kontorlag fra Kristen videregående skole fra 1981, vitnemål fra Skjetlein landbruksskole for fullført 1-årig agronomkurs fra 1982 og fullført 1-årig agroteknikerkurs fra 1984, samt ADK-1 sertifikat for utførelse og omlegging av ledningsanlegg fra 2004.

Foretaket har sin virksomhet innen transport, entreprenørvirksomhet, graving, og hva som naturlig står i forbindelse med dette, samt engasjere seg i andre forretningsvirksomheter, ved aksjebestilling eller på annen måte. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 43.120 Grunnarbeid.

Saksgang

30.06.2023 Søknad

09.08.2023 Vedtak om sentral godkjenning (Avslag)

14.08.2023 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

Foretakets anførsler

Foretaket skriver i klagen at de ikke er enig i direktoratets vurdering om at agroteknikerkurs og agronomkurs ikke er tilstrekkelig relevant. Ifølge foretaket inneholder utdanningen dimensjonering av overvannsledninger, landmåling, tegning av driftsbygning, dimensjonering med mer. Det nevnes også at foretaket også kan dokumentere løyve for lastebil.

Når det gjelder praksis bemerket foretaket at de har vedlagt ytterligere dokumentasjon på dette i form av en jobb fra 2015 som inneholdt stikkledninger til fire hus i boligfelt. Foretaket

informerer om at dette inkluderte fellesledninger og stikkledninger. Det nevnes også at foretaket har hatt arbeid med flytting av hovedvannledning, alt gravearbeid og utvendig VA-arbeid i forbindelse med bygging av en større barnehage.

Avslutningsvis så skriver foretaket at de også har hatt graving og VA-anlegg for 70 garasjer i borettslag, samt oljeutskillere og diverse, og informerer om at dokumentasjon av dette kan ettersendes om ønskelig.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdet uavhengig kontrollerende: overordnet ansvar for kontroll i tiltaksklasse 1.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket i søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset det omsøkte godkjenningsområdet. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Uavhengig kontrollerende: overordnet ansvar for kontroll i tiltaksklasse 1

Krav til utdanning

Ved søknad om sentral godkjenning skal utdanningsnivåene i SAK10 § 11-2 være oppfylt i henhold til de funksjonene og tiltaksklassene foretaket søker om, jf. SAK10 § 11-3. Utdanningskravet i SAK10 § 11-3 retter seg mot formell utdanning på et bestemt nivå. Formell utdanning vil si offentlig godkjent utdanning som eksempelvis fagbrev, offentlig godkjent fagskoleutdanning, utdanning som gir studiepoeng ved høyskole eller universitet. Mesterbrevsutdanning er også angitt som et av utdanningsnivåene, da kravene for å bli mester er regulert i lov og forskrift.

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen uavhengig kontrollerende i tiltaksklasse 1 er mesterbrev, høyere fagskolegrad eller tilsvarende, med tilhørende fire års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil være «mesterbrev i tømmerfaget eller høyere fagskolegrad innen bygg. Direktoratet bemerker også at minimumskravet for sentral godkjenning, og krav til utdanningsnivå for funksjonen utførende i tiltaksklasse 1 er fag-/svennebrev eller tilsvarende.

I tillegg til å være på nødvendig nivå, må utdanningen også være tilstrekkelig relevant for godkjenningsområdet det søkes om. Kravet til relevans understreker at utdanningen må gi teoretisk kompetanse innen det fagområdet foretaket søker sentral godkjenning for. Det vises i denne sammenheng til en uttalelse fra Kommunal- og distriktsdepartementet av

22.01.2018, hvor departementet gir en tolkningsuttalelse vedrørende forståelsen av SAK10 § 11-2 om utdanningsnivåer. I tolkningsuttalelsen uttaler også departementet følgende om kravet til relevant utdanning gitt i SAK10 § 11-3:

«Det fremgår således direkte av forskriftens ordlyd at det er et grunnleggende vilkår at både utdanning og praksis må være relevant for området det søkes om. Kravet om at utdanningen må være relevant er ment å understreke at foretaket, i tillegg til praksis, må ha nødvendig teoretisk kompetanse innenfor sitt fagområde (eks. arkitektur, konstruksjonsteknikk, murarbeid mv.).»

Ved vurderingen av om utdanningen anses som relevant vil fagretning og fagkombinasjon være sentralt, jf. SAK10 § 11-3 og tilhørende veiledning. Et avgjørende moment vil være om utdanningens innhold og fagretning gjenspeiler det påklagede godkjenningssrådets innhold og arbeidsoppgaver.

Foretaket har som nevnt lagt ved dokumentasjon på diverse utdanning tilhørende daglig leder Fred Inge Lund. Det er det dokumentert resultater fra 1-årig grunnkurs fra Skjetlein jordbruksskole fra 1980, resultater fra 1-årig grunnkurs i studieretning for handels- og kontorfag fra Kristen videregående skole fra 1981, vitnemål fra Skjetlein landbruksskole for fullført 1-årig agronomkurs fra 1982 og fullført 1-årig agroteknikerkurs fra 1984, samt ADK-1 sertifikat for utførelse og omlegging av ledningsanlegg fra 2004.

Direktoratet finner at de dokumenterte resultatene og vitnemålene fra tidligere Skjetlein landbruksskole (nå Skjetlein videregående skole) dokumenterer videregående opplæring innen landbruk, som ikke resulterer i fag-/svennebrev eller utdanning som kan vurderes til tilsvarende nivå eller høyere. Når det gjelder ADK-1 sertifikatet bemerker direktoratet at byggesaksforskriften stiller krav om formell utdanning. Kompetanse i form av kurs, sertifiseringer eller andre autorisasjoner kan derfor ikke veie opp for manglende utdanning. Dette er også stadfestet av Klagenemnda for sentral godkjenning flere ganger, ref. blant annet nemndas saksnummer 70/20, 50/21, 25/22 og 11/23. Direktoratet har ikke anledning til å fravike forskriftens krav til utdanning.

Direktoratet finner på bakgrunn av det ovennevnte at kravet til utdanningsnivå ikke er oppfylt, verken kravet til utdanningsnivå for det påklagede godkjenningssrådet, mesterbrev eller tilsvarende, eller minimumskravet for sentral godkjenning som er fag-/svennebrev eller tilsvarende.

Dette ble dessverre ikke bemerket eller kommentert av direktoratet i søknadsomgangen. Avslaget ble som nevnt begrunnet med at det ikke var dokumentert tilstrekkelig relevant utdanning. Direktoratet ønsker derfor å vurdere utdanningens relevans, uavhengig av om kravet til utdanningsnivå er oppfylt.

Godkjenningsområdet inneholder fremgår av SAK10 § 13-5 fjerde ledd bokstav a med tilhørende veiledning. Foretak med sentral godkjenning for overordnet ansvar for uavhengig kontroll er kvalifisert for å kunne erklære ansvar for uavhengig kontroll av prosjektering og utførelse av tiltak innen de fagområder foretaket selv besitter kompetanse og på fagområder der foretaket har kompetanse til å styre underleverandør av kontrolloppgaver. Dette skal fremgå av kvalitetssikringsrutinene til kontrollforetaket. Sentral godkjenning for overordnet ansvar gis til foretak som har erfaring med kontroll av prosjekterings- og utførelsesoppgaver av relevante fagområder og grenseflater. Det er en forutsetning at foretaket har kvalifisert personell med relevant praksis fra prosjektering og prosjekteringsledelse, samt praksis fra utførelse/byggeledelse, og har rutiner for fagkontroll og tverrfaglig kontroll, slik at kontrollen utføres på en hensiktsmessig måte og i nødvendig omfang. Det følger av bestemmelsene om gjennomføring av kontroll at kontroll skal være helhetlig og gjennomgående og omfatte både kontroll av prosjektering og kontroll av utførelse (se særlig SAK10 § 14-7 tredje og fjerde ledd). Ansvarsrett for kontroll forutsetter kompetanse til å kontrollere både prosjektering og utførelse.

Overordnet ansvar for kontroll omfatter helhetlig og tverrfaglig kontroll av både prosjektering og utførelse i tråd med de krav som stilles til gjennomføring av kontroll etter SAK10 §§ 14-6 og 14-7. Godkjenningsområdet er aktuelt der kommunen ilegger kontroll etter SAK10 §§ 14-2 og 14-3. Godkjenningsområdet bygger på de samme prinsipper som de tidligere "bygg komplett" godkjenningene, og kan bedre beskrives som "kontroll komplett". Godkjenning for overordnet ansvar forutsetter en særlig god prosess og systemforståelse.

Foretak med sentral godkjenning for overordnet ansvar for uavhengig kontroll i tiltaksklasse 1 kan påta seg ansvar for uavhengig kontroll av prosjektering og utførelse av alle tiltak (bygning, anlegg, konstruksjon) der alle vesentlige fagområder ligger i tiltaksklasse 1.

Det fremgår av innsendt dokumentasjon på utdanning» tilhørende «Lund i hovedsak har hatt opplæring i fag knyttet til landbruk. Det nevnes i denne sammenheng fag som *jordbruk og hagebruk, skogbruk, husdyrbruk, utmarkslære, gris, landbruksøkonomi og driftsplanlegging, omsetning og samvirke, landbrukspolitik og landbruksrett, planlegging av nydyrking og grøfting, jordbruk og hagebruk, husdyrbruk og skogbruk*. Det fremgår også av fagsammensetningen til agroteknikerkurset at det inneholdt opplæring i *maskinlære og bygningslære med tegning*. Direktoratet finner at disse to fagene har noe relevans som kan knyttes opp mot kompetansen som kreves for overordnet ansvar for uavhengig kontroll, men ikke tilstrekkelig til å ivareta godkjenningsområdets innhold og ansvar med fokus på utførelse og prosjektering av tiltak. Den dokumenterte utdanningen vurderes dermed som ikke relevant for det påklagde godkjenningsområdet.

Utdanningskravet er dermed ikke oppfylt.

Krav til praksis

Når det gjelder godkjenningsområdet innhold og ansvar vises det til det som er nevnt over om hva området omfatter. Kravet om praksis fra kontrollarbeid kan oppfylles gjennom erfaring med kontroll av andres arbeid, for eksempel som prosjekteringsleder, byggeleder, ekstern kvalitetsleder, takstmann mv, jf. SAK10 § 11-4 fjerde ledd med tilhørende veiledning.

Begrepet uavhengig kontroll skal forstås som kontroll som er utført av et annet foretak enn foretaket som utfører arbeid som kontrolleres, jf. SAK10 § 13-5 fjerde ledd med tilhørende veiledning. Kontroll av egne arbeidere faller følgelig utenfor godkjenningsområdene for uavhengig kontroll, men inngår derimot som obligatorisk kvalitetssikring av eget arbeid som en del av prosjekterende og utførende sitt ansvar, jf. SAK10 §§ 12-3 bokstav a og 12-4 bokstav a.

Foretaket har i søknaden vist til to referanseprosjekter fra 2022 som beskriver omlegging av eksisterende spillvannsledning til enebolig, og omlegging av eksisterende avløp til tomannsbolig, samt GPS innmåling av ferdig anlegg. I det ene prosjektet beskriver foretaket at det er utført feilføringskontroll. Foretaket har i klagesaksomgangen vist til ytterligere praksis, blant annet en jobb fra 2015 som inneholdt stikkledninger til fire hus i boligfelt. Foretaket informerer om at dette inkluderte fellesledninger og stikkledninger. Foretaket har også vist til at de har hatt arbeid med flytting av hovedvannledning, alt gravearbeid og utvendig VA-arbeid i forbindelse med bygging av en større barnehage.

Direktoratet kan ikke se at foretaket beskriver arbeidere med uavhengig kontroll av prosjektering eller utførelse utført av andre foretak ut ifra nåværende beskrivelser. Direktoratet forstår det som at foretaket har stått for utførelsen i samtlige prosjekter, og at foretaket har kvalitetssikret eget arbeid i prosjektet som beskriver feilføringskontroll. Direktoratet kan heller ikke se at foretaket har beskrevet arbeidere med byggeledelse, prosjektering eller prosjekteringsledelse. Det er derfor ikke dokumentert at forutsetningene for å få sentral godkjenning for overordnet ansvar for kontroll er til stede.

Kravet til praksis er dermed ikke oppfylt.

Angående tidligere godkjenning og krav til øvrige godkjenningsområder for sentral godkjenning

Foretaket har i søknaden søkt sentral godkjenning for godkjenningsområdet uavhengig kontrollerende: overordnet ansvar for kontroll i tiltaksklasse 1. Vi ser imidlertid av praksisen foretaket har vist til, både i denne og tidligere søknader, innehar relevante elementer for godkjenningsområdene utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 1 og utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 1. Agroteknikerkurset, agronomkurset og ADK-1 sertifikatet foretaket har vist til innehar også noen relevante elementer for disse to godkjenningsområdene, men som det følger av vurderingen ovenfor oppfyller ingen av disse kravet til relevant formell utdanning på nødvendig nivå. Som en følge av dette er ikke

minimumskravet til utdanningsnivå for å være kvalifisert for sentral godkjenning oppfylt, og foretaket vil dermed heller ikke oppfylle kravene for disse godkjenningsområdene.

Direktoratet har som nevnt merket seg at foretaket har hatt sentral godkjenning tidligere. Sentral godkjenning innvilges dersom foretaket dokumenterer at det tilfredsstiller kravene i byggesaksforskriften er oppfylt. Det vises i den forbindelse til vurderingen ovenfor. Tidligere sentral godkjenning synes å være gitt uten at forskriftens krav til utdanningsnivå var oppfylt. Direktoratet bemerker også at det var lempeligere krav til dokumentasjon ved søknad om sentral godkjenning da foretaket fikk innvilget forrige gang, som var i 2015. Foretaket fikk også som nevnt avslag på sin søknad om sentral godkjenning i 2018 begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert at kravet til utdanningsnivå var oppfylt. Fred Inge Lund var daglig og faglig leder også på dette tidspunktet.

Konklusjon

På bakgrunn av det ovenfor nevnte finner direktoratet at Lund Maskin AS verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdet uavhengig kontrollerende: overordnet ansvar for kontroll i tiltaksklasse 1, eller andre godkjenningsområder for sentral godkjenning.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet gjør for øvrig oppmerksom på at foretaket igjen kan søke om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at vilkårene i kapittel 11, og øvrige vilkår etter forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for det påklagede godkjenningsområdet.»

Sak 30/23 Klage på vedtak om avslag på søknad om sentral godkjenning fra RUD AS (klagesaksnr. 2023/5673).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 2
- Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 2

I klage innsendt 31.08.2023 ble vedtak av 31.08.2023 påklaget av foretaket ved daglig leder Trygve Rud. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 11.08.2023 søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 31.08.2023 avslo direktoratet delvis søknaden. Følgende godkjenningsområder ble innvilget:

- Utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 1
- Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 1
- Utførelse av riving og miljøsanering i tiltaksklasse 1

Følgende godkjenningsområder ble ikke innvilget:

- Prosjektering av veg, utearealer og landskapsutforming i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 1
- Utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 2
- Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 2

Avslaget for de påklagde godkjenningsområdene ble begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert nødvendig utdanningsnivå, jf. byggesaksforskriften (SAK10) § 11-2 og 11-3. Det ble også bemerket at foretaket hadde hatt sentral godkjenning for disse godkjenningsområdene tidligere i henhold til overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3. Foretaket hadde imidlertid ikke søkt fornyelse av sin sentrale godkjenning, og overgangsbestemmelsen kom derfor ikke til anvendelse. Direktoratet fant imidlertid grunnlag for å innvilge utførende godkjenningsområder i tiltaksklasse 1.

Generelle opplysninger om foretaket

Rud AS fikk sentral godkjenning første gang 24.06.2011. Foretaket har i flere perioder, blant annet i perioden 02.07.2020 – 02.07.2023, hatt sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Prosjektering av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 1
- Utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 2
- Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 2
- Utførelse av riving og miljøsanering i tiltaksklasse 1

De tre førstnevnte godkjenningsområdene har vært innvilget i henhold til overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3, på bakgrunn av Trygve Rud sine kvalifikasjoner.

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret en inntektsmottaker og ligger i Spikkestad i Asker kommune i Viken fylke. Trygve Rud er daglig leder. Han har yrkesbevis for anleggsmaskinførere fra 1981.

Foretaket har sin virksomhet innen graving, planering, snørydding, transport av snø og andre masser, samt annen virksomhet som har forbindelse med dette. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 43.120 Grunnarbeid.

Saksgang

11.08.2023 Søknad

31.08.2023 Vedtak om sentral godkjenning (Delvis avslag)

31.08.2023 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

Foretakets anførsler

Foretaket ved daglig leder Trygve Rud skriver i klagen at han har 50 års erfaring i anleggsbransjen. Videre informeres det om at Rud AS de siste ti år har innehatt sentral godkjenning for de påklagde godkjenningsområdene i tiltaksklasse 2. Rud mener på bakgrunn av dette at foretaket da må være minst like kvalifisert for tiltaksklasse 2 nå, som for ti år siden. Foretaket ønsker derfor å opprettholde tiltaksklasse 2 for godkjenningsområdene utførelse veg- og grunnarbeider og utførelse av landskapsutforming.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdene utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 2 og utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 2.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket i søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset det omsøkte godkjenningsområdet. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Forholdet til overgangsbestemmelsen

Overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3 innebærer at foretak som søker fornyelse av sin sentrale godkjenning kan vurderes etter de mer lempelige kompetansekravene som gjaldt før 01.01.2016, hvor langvarig og god praksis kunne kompensere for manglende utdanningsnivå. Bestemmelsen gjelder frem til 01.07.2025 og ble innført for at foretakene skulle få tid til å oppgradere sin formalkompetanse og tilpasse seg regelverket.

Det avgjørende for at overgangsbestemmelsen skal komme til anvendelse er at det er søkt om fornyelse av sentral godkjenning. Det vil si at foretakene tidligere må ha hatt sentral godkjenning for de omsøkte godkjenningsområdene, og at den nye søknaden må være innsendt innen utløpet av forrige godkjenningsperiode. Det vil si at foretaket på søknadstidspunktet må ha en gyldig sentral godkjenning for de godkjenningsområdene og tiltaksklassene det søker fornyelse av. Oversittes denne fristen vil ikke søknaden være å regne som en fornyelse og søknaden vil bli vurdert opp mot kvalifikasjonskravene i SAK10 kapittel 11 på vanlig måte. Denne fristen er absolutt.

Foretaket Rud AS hadde i perioden 02.07.2020 – 02.07.2023 sentral godkjenning for begge de påklagde godkjenningsområdene i tiltaksklasse 2. Begge områdene var innvilget i henhold til overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3. Ny søknad om sentral godkjenning ble sendt inn 11.08.2023, det vil si i overkant av en måned etter at forrige godkjenning utløp. Det innebærer at forutsetningen om at søknaden er sendt inn innen utløpet av forrige godkjenningsperiode, ikke er til stede. Denne fristen er som nevnt absolutt og overgangsbestemmelsen kommer derfor ikke til anvendelse i dette tilfellet.

Foretaket vil dermed i det følgende bli vurdert opp mot kvalifikasjonskravene i SAK10 kapittel 11 på vanlig måte.

Samlet vurdering av godkjenningsområdene

- **Utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 2**
- **Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 2**

Krav til utdanning

Ved søknad om sentral godkjenning skal utdanningsnivåene i SAK10 § 11-2 være oppfylt i henhold til de funksjonene og tiltaksklassene foretaket søker om, jf. SAK10 § 11-3.

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig utførende i tiltaksklasse 2 er minimum mesterbrev eller tilsvarende, med tilhørende tre års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Relevant utdanning for disse godkjenningsområdene vil for eksempel være høyere fagskolegrad innen anlegg. Når det gjelder begrepet «tilsvarende utdanning», vil direktoratet bemerke at begrepet tilsvarende er ment å ta hensyn til utenlandsk utdanning og eldre utdanning som fulgte andre reformer, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning.

Foretaket har som nevnt dokumentert at daglig og faglig leder Trygve Rud har yrkesbevis for anleggsmaskinførere fra 1981. Dette yrkesbeviset var forgjengeren til fagbrev, og direktoratet vurderer på bakgrunn av dette at utdanningen svarer til utdanning på fag-/svennebrevnivå. Denne utdanningen anses relevant for de påklagde godkjenningsområdene, men oppfyller følgelig ikke kravet til utdanningsnivå for funksjonen utførende i tiltaksklasse 2.

Utdanningskravet er dermed ikke oppfylt.

Krav til praksis

Det er krav om at dere skal ha faglig ledelse med både relevant utdanning på rett nivå og relevant praksis over tid. De ordinære kravene til utdanning og praksis åpner ikke for å la praksis kompensere for manglende utdanning eller motsatt. Kravene fremgår av SAK10 §§ 11-1 andre ledd, 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledning.

Som følge av at kravet til utdanning ikke er oppfylt, er det ikke nødvendig å gå detaljert igjennom referanseprosjektene for å kunne avgjøre klagen. Direktoratet bemerker likevel kort at foretaket har vist til arbeider som omfattes av de påklagde godkjenningssområdene. Når det gjelder relevansvurderingen av praksis, beror denne på at praksis skal bygge på utdanningen som kreves, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning. Ettersom det ikke er dokumentert nødvendig utdanningsnivå, vil heller ikke tilhørende praksis anses relevant i dette tilfellet. Det presiseres igjen at det ikke er anledning til å la praksis veie opp for manglende utdanningsnivå utover de tilfellene som overgangsbestemmelsen omfatter, jf. SAK10 §§ 11-3 og 20-3.

Konklusjon

På bakgrunn av det ovenfor nevnte finner direktoratet at Rud AS verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningssområdene utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 2 og utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 2.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet gjør for øvrig oppmerksom på at foretaket igjen kan søke om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at vilkårene i kapittel 11, og øvrige vilkår etter forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488, er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for de påklagede godkjenningssområdene.»

Sak 31/23   Eventuelt

Neste klagenemndsmøte blir fredag 08.12.2023 kl.09.00 – 12.00 på Teams.